پڕۆگرام و
پەیڕەوی ناوخۆی
یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان

پەسەندکراوی کۆنگرەی پێنجەم

مەڵبەندی دیراساتی گشتی - ناوەندی کاروباری یاسایی

پرۆگرام و پەیڕەوی ناوخۆ
تایپ: گۆنا عەبدوڵڵا محەمەد
دیزاین: شۆڕش ئەحمەد
تـیـراژ: (١٠٠٠٠) هەزار دانە
نـۆرەی چاپ: چاپی یەکەم ٢٠٢٤ سلێمانی
چاپ: چـاپخانـەی حەمدی

پێڕست

پرۆگرام

دەستپێک 7

بەشی یەکەم

ناسنامە و روانین و سیاسەتەکانی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان 11

بەشی دووەم

ئامانجە بنچینەییەکان 13

بەشی سێیەم

ئامانجە هەنووکەییەکان 16

بەشی چوارەم

سیاسەتی ئابووری وکارگێری 19

بەشی پێنجەم

سیاسەتی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان تێدەکۆشێت بۆ: 21

بەشی شەشەم

بەرپرسیارێتییە مۆڕالییەکان 26

پەیڕەو

پێشەکی: 29

بەشی یەکەم

بنەما گشتییەکان 33

بەشی دووەم

ئەندامێتی، سزادان و پاداشتکردن 36

بەشی سێییەم

کۆنگرە، کۆنگرەی نائاسایی، پلینیۆم، دیداری گشتی 46

بەشی چوارەم

سومبولی باڵای یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان 55

بەشی پێنجەم

ئەنجومەنی سەرکردایەتی 56

بەشی شەشەم

سەرۆک 61

بەشی حەوتەم

مەکتەبی سیاسی 68

بەشی هەشتەم

مەکتەبەکان 72

بەشی نۆیەم

ئەنجومەنی پاراستنی بەرژەوەندییە باڵاکانی یەکیتی 89

بەشی دەیەم:

ئەنجومەنی پشتیوانی یەکێتی 93

بەشی یانزەهەم

حوکمە کۆتاییەکان 95

پڕۆگرام

دەستپێک

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان وەک پێویستییەکی مێژوویی و وەڵامدانەوەی بانگەوازی درێژەپێدانی خەبات حوزەیرانی ساڵی ١٩٧٥ لەسەر دەستی شکۆی نەتەوە، سەرۆک مام جەلال و هەڤاڵانی دەستەی دامەزرێنەر بە دیدو تێڕوانینێکی نوێوە هاتە کۆڕی خەبات و تێکۆشانی سیاسییەوە. هەر پاش ساڵێک و لە ڕێکەوتی ١/٦/١٩٧٦و بەئامانجی بەدیهێنانی ویست و داخوازییەکانی گەلی کوردستان، لە سەختترین بارودۆخ و هەلومەرجدا مەشخەڵی شۆڕشی نوێی هەڵگیرساند. ئەوەتا تا ئەم کات و ساتەو بێوچان، ماوەی ٤٨ ساڵی بەردەوامە ئەم ڕەوتی تێکۆشانە بە خوێن و خەبات، دەستپێشخەری و قوربانیدان، بە بەرنامەی

ئامانجدار و بەرچاوڕوونییەوە، لەپێناوی بەدیهێنانی مافی چارەنووسیی گەلی کوردستاندا،بەئەمەکەوە لەپێشەنگدایە.

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان لەگەڵ هەلومەرجی هەمیشە گۆڕاوی کوردستان و عیراق و جیهاندا، لە سەرجەم قۆناغەکانی خەبات و تێکۆشاندا، گۆڕانکاری دانایانەی لە بەرنامە و ئامانجەکانی خۆیدا ئەنجامداوە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا هێڵی بنەڕەتی خۆی لەدەست نەداوەو ڕێبازی سەرەکیی بریتیی بووە لە گەشەپێدانی هەستی کوردایەتی، پیرۆز ڕاگرتنی بەهاکانی کوردبوون و کوردەواری، بەدەستهێنانی مافە ڕەواکانی گەلی کوردستان، چەسپاندنی بنەماکانی دیموکراسی و دادی سیاسی و دادپەروەریی کۆمەڵایەتی، تا بەدیهێنانی یەکجارەکی مافی چارەنووس.

بۆ ئێستا و بۆ قۆناغی لەمەودواش، یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان لە ڕێگەی ئۆرگان و دامەزراوەکانی، نوێنەرەکانی لە ئەنجومەنی نوێنەران و حکومەتی عیراقی فیدراڵ، پەرلەمانی کوردستان

و حکومەتـــی هەرێمـــی کوردســـتان، ئەنجومـــەن و ئیـــدارە خۆجێییەکانـــەوە، بەمتمانـــەی پتـــەوەوە بـــە ئەزموونـــی دەوڵەمەنـــدی ئەدەبیاتـــی فیکـــری و سیاســـیی دەیـــان ساڵەی خۆیـــی و پشـــت بەســـتوو بـــە راسـپاردەکانی دیـداری یەکێتـی وەک دیاردەیەکـی نـــاوازەی بەشـــداریی دیموکراســـی لەبنکـــەی فراوانـــی جەماوەرییـــەوە، خەبـــات دەکات بـــۆ بەدیهێنانـــی ئـــەو ئامانجانـــەی لـــەم پرۆگرامـــەدا ئاماژەیـــان بۆکـــراوە.

بەشی یەکەم:
ناسنامە و روانین و سیاسەتەکانی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان

یەکێتیـــی نیشـــتمانیی کوردســـتان لـــە ســـەرجەم کوردســـتان و تـــەواوی عیـــراق و جیهانـــدا، حیزبێکـــی ســـــۆشیال دیموکراتـــی کوردســـتانییە و ئەندامـــی سۆشـــیال ئینتەرناشـــناڵ (SI)ە، هـــەر بـــەو تێڕوانینـــە و لـــە ســـۆنگەی ئەوئایدیایەشـــەوە، لەســـەر ئاســـتی ناوخۆیـــی و ناوچەیـــی و جیهانیشـــدا، تێدەکۆشـــێت لەپێنـــاوی بەدیهێنانـــی ئاشـــتی، دیموکراســـی، دادپەروەریـــی کۆمەڵایەتـــی و ئـــازادی و مافـــی چـــارەی خۆنووســـین، پاراســـتن و دەســـتەبەرکردنی مافەکانـــی مـــرۆڤ و ژیانێکـــی ســـەردەمیانەی دوور لـــە جیـــاکاری چینایەتـــی، نەتەوەیـــی، مەزهەبـــی و رەگەزیـــی. بنیاتنانـــی کۆمەڵگایەکـــی خۆشـــگوزەران و رەخســـاندنی هەلومەرجـــی

هێنانەکایـەی ژینگەیەکـی پـاك و تەندرووسـت، ڕاگرتنـی هاوسـەنگی لەگەشـەپێدانی ئابووریـی شـار و دێهـات و سـەرجە م دەڤـەرەکان، چاندنـی تـۆوی پێکەوەژیانـی پێکهاتـە و تـەواوی چیـن و توێـژەکان لـە کوردسـتان و عیراقـدا.

بەشی دووەم:
ئامانجە بنچینەییەکان

یەکێتیــی نیشــتمانیی کوردســتان تێدەکۆشــێت لــە پێنــاوی:

١- ئاشــتی، دیموکراســی، مافــی مــرۆڤ، مافــی چــارەی خۆنووســین، دادپەروەریــی کۆمەڵایەتــی، ســەروەریی یاســا، مافــی هاوڵاتیبــوون، پێکــەوە ژیانــی گــەلان لەســەر بنەمــای ڕێزگرتــن لــە یەکــتر. هــاوکات دژی ســتەم و دیکتاتــۆری، جەنــگ، داگیرکاریــی، شــۆڤێنیزم و تیرۆریزمــە.

٢- پاراســتن و گەشــەپێدانی سیســتمی دیموکراتــی، فیدراڵــی و پەرلەمانــی لــە عێــراق.

٣-پابەندبــوون و پشــتیوانیکردن لە مافە دەســتوورییەکانی ســەرجەم پێکهاتــە نەتەوەیــی و ئایینــی و ئایینزاییەکانــی

کوردستان و عیراق.

٤- دەستەبەرکردنی پشتیوانیکردن لە چارەسەرکردنی ئاشتییانە و دیموکراتییانەی کێشەی کورد لە ناوچەکەدا.

٥- دارشتنی پرۆژەی دەستوورێکی شایستە بۆ هەرێمی کوردستان کە سەروەریی قەوارەی فیدراڵی کوردستان، بەچارەنووسی ناوچە کێشە لەسەرەکانیش بپارێزێت و بخرێتە راپرسییەوە.

٦-پتەوکردنی دۆستایەتی و هاوپەیمانی لەگەڵ هێزە دیموکراسیخواز و نیشتمانییەکان، لەپێناو بەرژەوەندییە باڵاو هاوبەشەکانی گەلی کوردستان لە عیراقدا.

٧-پابەندبوونی هەرێمی کوردستان و حکومەتی عیراقی فیدراڵ بەسەرجەم رێکەوتن و بەیاننامە نێودەوڵەتییەکانی تایبەت بەمافەکانی مرۆڤ، قەدەغەکردنی جەنگ و چەکی کۆمەڵکوژ، جینۆساید، تیرۆر و جیاکاری، بە هەموو جۆرەکانییەوە، پاراستنی ژینگە، دادپەروەری، سۆلیدارێتی و خەمە هاوبەشە مرۆییەکانی کە کۆمەڵی مرۆڤایەتی پێکەوە گرێداوە. لەم چوارچێوەیەشدا بە جینیۆساید ناساندنی سەرجەم ئەو تاوانانەی کە دژی گەلەکەمان ئەنجام دراوە لە ئەنفال و کیمیاباران و

ڕەشــەکوژی بەدرێژایــی مێــژووی هاوچەرخــی دەوڵەتــی عیــڕاق و لــە مــاوەی هەڕەشــەی ڕێکخــراوی تیرۆریســتی داعــش و قەرەبووکردنــەوەی ماددیــی و مەعنــەوی زیــا ن پێکەوتــووان.

٨-وەک حزبێکــی سۆشــیال-دیموکرات بــاوەڕی تەواومــان بــە پرنســیپەکانی گەشــەپێدانی بــەردەوام (التنميــة المســتدامة) هەیــە کــە تایبەتــە بــە نەهێشــتنی هەمــوو جۆرەکانــی هــەژاری و دابیــن کردنــی خوێنــدن و هەلــی خوێنــدن بــۆ هەمــوان و یەکســانی نێــوان ڕەگــەزی نێرومــێ و بەهێزکردنــی توانــای ژنــان و دابیــن کردنــی هەلــی کاری گونجــاو بــۆ هەمــوان و هاندانــی داهێنــان و دادگــەری کۆمەڵایەتــی و پاراســتنی ژینگــەو دامەزراندنــی دامــودەزگای حوکمڕانــی چــالاک و ســەرجەم ئامانجەکانــی نەتــەوە یەکگرتوەکانــی تایبــەت بــە گەشــەکردنی بــەردەوام کــە بەپرنســیپی (١٧) حەڤــدە خاڵەکــە نــاسراوە.

بەشی سێییەم:
ئامانجە هەنووکەییەکان

یەکەم: لەسەر ئاستی هەرێمی کوردستان:

ڕاستکردنەوەی ڕێڕەوی حکومڕانی لەهەرێمی کوردستان، لەڕێی پێکهێنانی حکومەتێکی کوردستانیی هەڵبژێردراو، کارا، خاوەن بەرنامەی چاکسازی و شەفاف و بەهێزکردنی ڕۆڵی پەرلەمان بە پشت بەستن بەسەرجەم ئامڕازەکانی چاودێری پەرلەمانی کە بودجەی گشتی لە پەرلەمان پەسەند بکات و ڕێوشوێنەکانی حکومەتێکی بەرپرس بەرامبەر نوێنەرانی گەل و دامەزراوەکانی چاودێری دارایی و دەست پاکی بگرێتەبەر، گەڵاڵەکردن و داڕشتنەوەو نوسینەوەی دەستوری هەرێمی کوردستان کە ڕەنگدانەوەی ڕۆحی ڕەسەنی کوردستان و چەسپاندنی

پرەنسیپی رەنگدانەوەی سازان بێت.

دووەم: لەسەر ئاستی عیراق:

چارەسەرکردنی کێشە هەڵپەسێردراوەکانی نێوان هەرێمی کوردستان و حکومەتی ناوەندی لەسەر بنەمای دەستوور، سازان، لێکتێگەیشتن و هاوبەشیی و هاوسەنگیی لە حکومڕانیدا.

سێیەم: پتەوکردنی بنەماکانی حکومڕانی دروست، کە کاربکات لەسەر شەراکەتی راستەقینە، جیاکردنەوەی دەسەڵاتەکان، پتەوکردنی ئازادی و سەربەستییە سیاسییەکان، مافەکانی ژنان و تواناداركردنی لاوان و نەوەکانی دوارۆژ لە کۆمەڵێکی دیموکرات و مەدەنییدا، بەو جۆرەی دەستووری وڵات بنەماکەی دارشتووە و جێبەجێکردنی ئەو پرەنسیپانە لە کوردستانیش، دوای راپرسی لەسەر دەستوری گەلپەسەند.

چوارەم: لەسەر ئاستی ناوچە جێناکۆکەکان:

پێداگرییکردن لەسەر جێبەجێکردنی ماددەی (١٤٠)ی دەستووری عیراق تایبەت بە کەرکوك و ناوچە جێناکۆکەکان،

خســتنەگەڕی هەمــوو توانــاکان لــە هەمــوو ئاســت و دامــەزراوەکان، لــە ڕێــی جێبەجێکردنــی ئــەو ماددەیــەی چارەنووســی قــەوارە و ســنووری دەســتووری هەرێمــی کوردســتان ساغ دەکاتــەوە و ڕێگــە چارەیەکــی دەستووریی و واقعییــە بــۆ یەکلایکردنــەوەی پرســی کەرکــوك و ناوچــە جێناکۆکــەکان، لــە بــەرەو پتەوکردنــی یەکێتیــی نیشــتمانیی عیــڕاق و پاراســتنی پرەنســیبی پێکــەوە ژیــان و فرەیــی کەلتــوری و ئاینــی و نەتەوەیــی لــە وڵاتــدا، دابینکردنــی هەمــوو ئــەو ڕێوشــوێنانەی ژینگــەی ئاســاییکردنەوە و لابردنــی جــەور و ســتەمی نەتەوەیــی و مەزهەبــی و جیــاکاری هاووڵاتــی بــوون، دەپارێــزن.

تەرخانکردنــی ژمارەیــەك کورســی لــە پەرلەمانــی کوردســتان بــۆ ناوچــە جێناکۆکــەکان.

بەشی چوارەم:
سیاسەتی ئابووری و کارگێڕی

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان وەك حیزبێکی سۆشیال دیموکرات و دەربەستی ڕێگای گەشەپێدانی کوردستان و عیراق، کار دەکات بۆ:

یەکەم: ڕوانگەیەکی بەرپرسانەی بازاڕی ئازاد، دوور لە قۆرخکاری، لەپێناوی هەمەچەشن کردنی سەرچاوەکانی داهات و گرتنەبەری سیاسەتێکی ژیرانە و دەربەستی سامانی نەوت و گاز کە گونجاو بێت لەگەڵ دەستووری عیراق و یاساکاندا کە دەرامەت و داهاتەکانی وڵات ڕێکدەخەن، بەپاراستنی پشك و بەشی کوردستان لە دەست ڕاگەیشتن بەهەموو فاکتەرەکانی گەشەپێدانی ئابووری و کۆمەڵایەتی.

دووەم: گرتنەبـــەری سیاســـەتێکی کارگێـــڕی و دارایـــی گونجـاو و ژیرانـە کـە رێگـە لـە بـەردەم ئـەم گەشـەپێدانە بکاتـــەوە و راســـپاردنی نوێنەرایەتییەکانـــی یەکێتـــی لـــە ئەنجومەنـــە هەڵبژێـــردراوەکان بـــۆ پێشکەشـــکردنی پـــڕۆژە یاســـای گونجـــاو لەگـــەڵ فەلســـەفەی حکومرانـــی و سیاســـەتەکانی یەکێتـــی و کەمپیـــن و رمیـــن پەیداکـــردن بـــۆ پەســـەندکردنیان و بـــەرکار بوونیـــان.

سێیەم: هەوڵـــدان بـــۆ هێنانەکایـــەی سیســـتەمی حوکمڕانیـی بـاش (الحکـم الرشـید) لەپێنـاوی پیشـەگەرێتی و پسـپۆڕییەتی و شـەفافییەت و دادپـەروەری و پیادەکردنی چاکســازی کارگێــڕی.

چوارەم: دروسـتکردنی ژینگەیەکـی لەبـار بـۆ راکێشـانی وەبەرهێنانـی بیانـی و ناوخۆیـی و هەمەجۆرکردنـی کەرتـی ئابـووری لەڕوی پیشەسـازی و کشـتوکاڵی و گەشـتیارییەوە.

بەشی پێنجەم:
سیاسەتی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان تێدەکۆشێت بۆ:

یەکەم: پەرەپێدانی فەرهەنگی فرەیی و دیموکراتی و لێبوردەیی و وەکیەکیی نێوان ژنان و پیاوان، لادێ و شارستان، ئاین و ئاینزاکان و وە کیەکیی لە دەرفەت و هەلی گەشەی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی، بەگرتنەبەری سیاسەتێکی پەروەردەیی و خوێندنی پێشکەوتنخواز و دیموکرات کە ڕەنگدەرەوەی گەشەی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی کوردەواری بێت. ڕێزگرتن لە ئایینداری میللی و ئیسلامی کوردەواری و پشتیوانیکردن لە گوتاری ئایینیی میانڕەو و وەستانەوە بەڕووی پەرگیریی و توندڕەویی و بیری تەکفیریی و تیرۆردا.

دووەم: پەرەپێدانی بوارەکانی هونەرە جوانەکان،

هاندانــی دامــەزراوە ئەکادیمــی و فەرهەنگییــەکان لــە ڕێـی کلتـوری دەوڵەمەنـد و هەمەچەشـنی کوردییـەوە، بـە زمانــی کــوردی و زمانــی هەمــوو نەتــەوە و پێکهاتەکانــی کوردســتان و عیــڕاق.

سێیەم: تێکۆشـان لـە پێنـاوی دەسـتەبەرکردنی مافەکانی کرێـکار و فەراهەمکردنـی ژیانێکـی شایسـتەو شـکۆمەندانە بـۆ بەسـاڵاچووان و خـاوەن پێداویسـتییە تایبەتـەکان.

چوارەم: گرنگیـدان بـە هۆشـیاری تاکەکـەس لـە پێنـاوی ڕێگەگرتــن لــە توندوتیژیــی خێزانیــی و کارپێکردنــی منــداڵان و تۆخکردنــەوەی بەهاکانــی خێــزان، لــە ڕێگــەی کارکــردن لەســەر جێبەجێکردنــی تەندروســتی یاســاکانی بەرەنگاربوونــەوەی توندوتیژیــی دژی خێــزان.

پێنجـەم: ڕەخســاندنی زەمینــەی لەبــارو گونجــاو بــۆ بەشــداریکردنی راســتەقینەی ژنــا ن لــە بــوار و بڕیــارە سیاســییەکانداو ڕەچاوکردنــی ڕێــژەو پێگــەی باڵانســی جێنــدەری لەنــاو ئــۆرگان و دامــەزراوەو پۆســتەکانی یەکێتیــی نیشــتمانیی کوردســتاندا.

شەشـەم: پێکهێنانــی کــۆڕ و کۆمەڵــە فەرهەنگییــەکان، هـاوکاری و هاندانیـان لـە خزمەتـی گشـتی و گەشـەپێدانی

چەشـەی فەرهەنگـی هونـەری بـاڵا، ڕەخسـاندنی سـەکۆ و دامـەزراوەی ئەوتـۆ کـە خزمەتـی ئـەم کایـە داهێنەرانەیـە دەکـەن.

حەوتـەم: گەشـەپێدانی میدیـا و سـەکۆکانی، میدیـای نەریتـی و مۆدێـرن لەسـەر بنەمـای ئـازادی ڕادەربڕیـن لـە چوارچێـوەی یاسـا بەرکارەکانـدا.

هەشتەم: پەرەپێـدان و هاندانـی تەکنەلۆژیـای زانیـاری و پەیوەندییـەکان، هاندانـی کچـان و کوڕانـی کوردسـتان بـۆ تواناسـازی لـە بـواری تەکنەلۆژیـای پەیوەندییـەکان و خسـتنەگەڕیان بـۆ فراوانکردنـی ڕایەڵـەی پەیوەنـدی بـە کەلتـور و فەرهەنگـی جیهانـی و ڕاگرتنـی هاوسـەنگیی لـە نێـوان بنەمـا ڕەسـەنەکان و دەرفەتەکانـی پێشـکەوتنی هەمـوو بـوارەکان.

نۆیـەم: دامەزرانـدنی سـندوقی پشـتیوانی بـۆ خوێنـکارە بەهرەمەنـدەکان.

دەیـەم: گەشـەپێدانی کایـەی خوێندنـی بـاڵا و زانسـت بـە هەمـوو ڕەهەندەکانییـەوە و فراوانکردنـی تـەلاری زانسـتی خوێندنـی بـاڵا و هاندانـی پێـوەر و پایـە زانسـتی و ئەکادیمییـەکان و خسـتنەگەڕیان و گونجانیـان لەگـەڵ

بـازاڕی کاردا و پێداویسـتییەکانی کۆمەڵگـەی کوردسـتانیی، هەوڵـدان بـۆ بەسـتاندارکردنی خوێنـدن و بەدەسـتهێنانی متمانــەی نێودەوڵەتیــی.

یانزەیـەم: گرنگیــدان بــە بــواری تواناســازی گەنجــان و توێــژی لاوان وەك روانگەیەکــی ســتراتیژی پەرەپێــدان و رەخسـاندنی هەلــی کار، پەرەپێدانــی بەهــرەو تواناکانیــان. فراوانکردنــی رەوتــی چالاکــی وەرزشــی لــە کایــەی ئارەزوومەندانـە و لەشسـاغی گشـتییەوە بـۆ پرۆفیشـناڵیی و پیشەسـا زیـی وەرزشـیی و هانـدانی کەرتـی تایبـەت بـە ئاڕاســتەی وەبەرهێنــان لــە بــواری وەرزشــیدا.

بەشی شەشەم:
بەرپرسیارێتییە مۆڕاڵییەکان

لەرەوتـی تێکۆشـانی یەکێتـی و شۆڕشـی نوێـدا، گیانبازی و قوربانییەکـی زۆر دراوە، لـە روانگـەی وەفـاداری و پێزانیـن و وەك بەشـێك لەئـەرك و بەرپرسـیارێتی نیشـتمانی و کۆمەڵایەتـی، یەکێتیـی نیشـتمانیی کوردسـتان لەرێـی دامەزراوەکانـی حکومـەت لـە هەمـوو ئاسـتەکانداو و دامـەزراوە سـۆلیدارێتییەکانی خۆیـەوە تێدەکۆشـێت بـۆ:

یەکەم: دابینکردنـی ژیـان و گوزەرانێکـی شایسـتە بـۆ کەسـوکاری شـەهیدە نەمـرو سـەربەرزەکانی شـۆڕش، قوربانییانـی ئەنفـال، کیمیابـاران، جینۆسـایدی ئێزدییـەکان و شـەهیدانی دەسـتی تیـرۆر. هەوڵـدان بـۆ قەرەبووکردنەوەی زیانلێکەوتوانـی ئـەو کارەسـاتانە و جێبەجێکردنـی ئـەم

بەرپرسیارێتییە بە پێی پێشینەیی (ئەولەویەت) و توانا و دەرفەتەکان.

دووەم: زیندوو راگرتنی ناو و یادەوەری شەهیدان و قوربانیانی گەلەکەمان بە شێوازی جۆراوجۆر. وەك وەفاداری و زیندوو هێشتنەوەی سامانی رۆحیی تێکۆشانیان.

سێیەم: بەردەوامبوون لە هەڵمەتی گەڕان و هەڵدانەوەی گۆڕە بە کۆمەڵەکانی ئەنفالکراوان و ئێزدییەکان و هێنانەوەی روفاتەکانیان.

چوارەم: کارکردن بۆ ناساندنی جینۆسایدی ئەنفال و کیمیاباران و ئێزیدییەکان.

پێنجەم: کارکردن بۆ دادگاییکردنی ئەو کەسانەی دەستیان هەبووە لە شاڵاوەکانی ئەنفال و کیمیاباران و شەهیدکردنی رۆڵەکانی گەلی کوردستان.

شەشەم: جێبەجێکردنی مادەی(١٣٢)ی دەستوری عیراق لە هەرێمی کوردستان.

حەوتەم: کردنەوەی یادگە و مۆزەخانەی تایبەت بە شەهیدان و قوربانییانی ئەنفال و جینۆسایدی ئێزدییەکان.

پەیڕەو

پێشەکی:

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان وەک هێزێکی سۆشیال دیموکرات، لەسەر ڕێبازی (شکۆی نەتەوەیەک)، کۆڵەکەی پۆلایینی کوردستان و عیراق جەنابی سەرۆک مام جەلال ڕێگەی خەباتی گرتەبەر. بەو پێیەش دوای نسکۆیساڵی (١٩٧٥)، هەر لەسەرەتای دامەزراندنییەوە و هەڵگیرساندنەوەی شۆڕشی نوێ و ڕابەرایەتیکردنی هەتا ئێستاش، بووە پێشەنگ و شاسواری مەیدانی تێکۆشان و پلان و بەرنامەی وڵاتدۆستی، نەتەوەدۆستی، مرۆڤدۆستی و پارێزگاریکردن لە مافەکانی و کارکردن بۆ هێنانەدیی داهاتوویەکی پرشنگداری بۆ هەموو پێکهاتەکان دارِشت.

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان هەر لە

سەرەتاوە تا دەگاتە سەر لە نویێ پێکهێنانەوەی دەوڵەتی عیراق، کاری کردووە بۆ گۆڕینی لە نمونەیەکی تاکڕەوی و ڕەگەزپەرستیەوە بۆ وڵاتێکی دیموکراسی و فرەیی لە سەرجەم کایە جیاجیاکاندا، هەروەها لەڕێگەی سەرکردایەتیکردنی جولانەوەی رزگاریخوازیدا بەرزترین پێگەی بۆ کورد و دیموکراسییەت لە دەوڵەتی عیراقی نوێدا مسۆگەرو دەستەبەر کرد.

راستییەکی حاشاهەڵنەگریشە سەرۆک مام جەلال قورساییەکەی زیاتری بەخشییە پۆستی سەرۆک کۆمار، ماندونەناسانە کارێکی وەهایکرد بۆچوونە جیاوازەکان لەسەرجەم عیراقدا بە هەرێمی کوردستانیشەوە یەکتر قبولبکەن. لە پێناوی دەستەبەرکردن و بەدیهێنانی خۆشگوزەرانی و پاراستنی شکۆی مرۆڤی عیراقییدا، تۆوی پێکەوەژیانی ئاشتییانەو کاری بە کۆمەڵ و هاوبەشی لە عیراقدا چاند، ئەوانەش هەموویان بوونە رێبازی جێگیری یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان. هەر بۆیە لەو سۆنگەیەوەو وەک پێزانین و بەرزراگرتنی

هـەوڵ و ماندوبوونـی گرانبەهـاو بۆچوونـە پتەوەکانـی، لەبەرزترین ئاستی سیاسی و ئاینییەوە نازناوی (صمـام الامـان)ی وەرگـرت.

ئێمـەش وەک هەڤاڵانـی سـەرۆک مـام جـەلال لـە شـۆڕش و لـە شـار، لـە سـۆنگەی بـاوەڕی ریشەبەستومانەوە بەرێبـازی نیشتمانی و مرۆڤایەتـی هەڵقـوڵاوی رێچکـەی نیشـتمان پـەروەری یەکێتیـی نیشتمانیی کوردستان و سـەرۆکەکەی، کارمـان کـرد بـۆ درێژەپێدانـی رێبازەکـەی مـام، بـۆ پارێزگاریکـردن لـە یەکێتییەکەمان (یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان) و بەهێزترکردنـی ریزەکانـی، هەربۆیـە هەنگاومـان بـەرەو بەستنی کۆنگـرەی پێنجەمـی حیـزب هەڵگرت، کۆنگرەیـەک سـەرجەم بەهـا دیموکراسییەکان و مافەکانـی مـرۆڤ و دادپـەروەری کۆمەڵایەتـی لـە دێڕبەدێـڕی پەیڕەوەکەیـدا بەرجەسـتە ببێـت.

بەشی یەکەم:
بنەما گشتییەکان

ماددەی (١):

یەکـەم: نـاو: یەکێتیـی نیشـتمانیی کوردسـتان، کورتکراوەکەی (ی.ن.ك)ـە.

دووەم: سـنوری کار و خەباتـی(ی.ن.ک) بریتییـە لـە: هەرێمـی کوردسـتان-عیراق، ناوچـە کوردسـتانییە جێناکۆکـەکان و ناوچەکانـی تـری عیراقـی فیـدراڵ و دەرەوەی وڵات.

سێیەم: بـارەگای سـەرەکی لـە پارێزگای هەولێـر (پایتەختی هەرێمـی کوردسـتان) دەبێـت، بـارەگا لـە پارێـزگا و ئیـدارە سـەربەخۆکان و قـەزاو ناحیەکانـی هەرێمـی کوردسـتان و ناوچەکانـی تـری عیـراق بـە پێـی پێویسـت دەکاتـەوە.

ماددەی (٢):

یەکـەم: یەکێتیـی نیشـتمانیی کوردسـتان حیزبێکـی سۆشـیال دیموکراتـە، تێدەکۆشـێت بـۆ حوکمرانییەکـی دروسـت و خەبات بۆ سـەقامگیرکردنی ئاشـتی و بەدیهێنانی دادپـەروەری کۆمەڵایەتـی، دیموکراسـی، هاوڵاتیبـوون، مافـی مـرۆڤ، مافـی چـارەی خۆنوسـین دەکات. بـڕوای بـە بنەمـای یەکسـانی و پێکـەوە ژیـان هەیـە، و دژی جیـاکاری رەگـەزی و ئاینـی نەتەوەییـە.

دووەم: دروشم، ئارم، سرود و ئاڵا پێکدێن لە:

أ)دروشـم: ئاشـتی، دیموکراسـی، مافـی مـرۆڤ و چـارەی خۆنوسین.

ب)ئـارم: دەسـتێك گوڵـی لالـە (مێلاقـە) و چڵـە زەیتـون و گوڵـە گەنمێکـی بەرزکردۆتـەوە.

ج)سرود: سرودی مەشخەڵان، سرودی فەرمی (ی.ن.ك)ـە.

د)ئـاڵا: ئـاڵای (ی.ن.ک) رەنگـی سـەوز دەبێـت و ئارمەکـەش لـە ناوەڕاسـتیدا دەبێـت.

ماددەی (٣):

پەیــڕەوی ناوخــۆ: دەســتوری کاری ڕێکخراوەیــی (ی.ن.ك)ە، ئەنـدام و ئۆرگانـەکان لـە هـەر پلـە و ئاسـتێکدا بــن دەبێــت پێــوەی پابەندبــن.

ماددەی (٤):

یەکێتیــی نیشــتمانیی کوردســتان خــاوەن کەســایەتی یاســایی مەعنەوییــە.

ماددەی (٥):

یەکەم: کۆبوونـەوەی ئۆرگانەکانـی (ی.ن.ک) بەئامادەبوونی زۆرینـەی ڕەهـای کـۆی ئەندامـان ڕێـژەی یاسـایی وەردەگرێت.

دووەم: جگـە لـەو مادانـەی دەنگـدان تێیانـدا بەدەقێکـی دیاریکـراو و ڕێژەیەکـی جیـاواز دیاریکـراوە، لـە ئۆرگانەکانی (ی.ن.ک) دا دەنگـدان بـە زۆرینـەی (٥٠+١)ی دەنگـدەران یەکلایــی دەکرێتەوە.

بەشی دووەم:
ئەندامێتی، سزادان و پاداشتکردن

ئەندامێتی:

ماددەی (٦):

هـەر هاوڵاتییەکـی کوردسـتان و ناوچـە جێناکۆکـەکان و ناوچەکانـی تـری کۆمـاری عیراقـی فیـدراڵ و دەرەوەی وڵات، بـاوەڕی بـە پڕۆگـرام و پەیـڕەوی ناوخـۆی (ی.ن.ک) هەبێـت و مەرجەکانـی ئەندامێتـی تێدابێـت، دەتوانێـت ببێتـە ئەنـدام.

مەرجەکانی ئەندامێتی:

ماددەی (٧):

یەکەم: مەرجە ئەندام:

١.تەمەنی لە (١٨) هەژدە ساڵ کەمتر نەبێت.

٢.پەیوەندیی بە هیچ لایەنێکی سیاسی ترەوە لە هەرێمی کوردستان و عیراق نەبێت.

٣. لە هیچ دۆسییەیەکی خیانەتکاری و گەندەڵییەوە تێوە نەگلابێت و لەسەر هیچ تاوانێکی ئابڕووبەر بە شەرەف حوکم نەدرابێت.

٤. لە ئۆرگانێکی (ی.ن.ک)دا چالاکی بنوێنێت.

٥- ئابوونەی ئەندامێتی بدات.

دووەم: خوێندکاران و لاوان لە تەمەنی (١٦) ساڵییەوە وەک لایەنگر وەردەگیرێن.

سێیەم: ئەندامێتی لە رێگای داواکارییەکەوە دەبێت.

چوارەم: ئەنجومەنی سەرکردایەتی رێسایەکی تایبەت بە بڕو چۆنیەتی وەرگرتنی ئابونە دەردەکات.

ئەرکەکانی ئەندام:

ماددەی (٨):

ئەندام پێویستە:

یەکـەم: دڵســۆزانە بــۆ جێبەجێکردنــی ئامانجەکانــی (ی.ن.ک) تێبکۆشــێت.

دووەم: یەکێتی ناو (ی.ن.ک) بپارێزێت.

سـێیەم: هەوڵــی گەشــەپێدانی ئاســتی هۆشــیاری، سیاســی و نەتەوەیــی خــۆی و هەڤاڵەکانــی بــدات.

چوارەم: نهێنییەکانی (ی.ن.ک) بپارێزێت و راستییەکانی لــێ نەشــارێتەوە، لێــدوان (چ بــە نهێنــی یــان ئاشــکرا) دژ بەسیاســەت و ســتراتیژی (ی.ن.ک) لــە هیــچ هەلومــەرج و بارودۆخێکــدا نــەدات.

پێنجـەم: داکۆکــی لەبەرنامــە و سیاســەتی (ی.ن.ک) و ســەرووەرییەکانی بــکات.

شەشـەم: بەرژەوەندیــی (ی.ن.ک) بخاتــە ســەرووی بەرژەوەنــدی خــۆی و بەرژەوەنــدی گــەل و نیشــتمان لەســەرووی هەمــوو بەرژەوەندییەکانــەوە رابگرێــت.

حەوتــەم: لــە هەڵمەتــی هەڵبژاردنــە گشــتیی و کەمپینەکانیـدا بەشـداری بـکات و کار بکات بۆ سەرخسـتنی لیســت و کاندیدانــی (ی.ن.ک).

هەشـتەم: هەوڵبـدات دۆســت و لایەنگـر و ئەنـدام بـۆ (ی.ن.ک) پەیـدا بـکات.

مافەکانی ئەندام:

ماددەی (٩):

یەکەم:

١.مافـی هەیـە لەچوارچێـوەی پەیـڕەوی ناوخـۆدا خـۆی بــۆ ئــۆرگان، پۆســتەکانی پشــکی (ی.ن.ک) لەدەوڵــەت، بەگوێـرەی ئـەو مـەرج و پێوەرانـەی بـۆ پۆسـتەکە دیـاری دەکرێـن بپاڵێوێـت.

٢.مافـی پرسـیار و پێشـنیاز و رادەربڕیـن و رەخنەگرتـن لـە چوارچێـوەی (ی.ن.ک) بـۆ هەمـوو ئەندامـان لەهــەر بابەتێکــی سیاســی و رێکخراوەیــی و دارایــی لــە نــاو ئۆرگانەکانــی خۆیانــدا پارێــزراوە.

دووەم: لەکاتــی لێپرســینەوە لەنــاو (ی.ن.ک)دا، مافــی

بەرگـری لەخۆکردنــی لــە ناوەنــدی کاروبــاری یاســایی دەبێــت.

سێیەم: لـە ئەنجامـی کارو چالاکـی و لەکاتـی نەخۆشـی و رووبەڕووبونـەوەی کێشـە و بەرکەوتنـی زیانـدا لەسـەر (ی.ن.ک)، قەرەبـوو بکرێتـەوە و مافـی پارێزراوبێـت.

چوارەم: بەپێـی ڕێسـایەکی تایبـەت بـە پاداشـت، کـە لەلایـەن ناوەنـدی کاروبـاری یاسـاییەوە ئامـادە دەکرێـت و لـە ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی پەسـەند دەکرێـت، ئەندامـان و کادرانـی (ی.ن.ک) دوای هەڵسـەنگاندن و بەگوێـرەی چالاکییـان لـە سـەرجەم ئۆرگانەکانـدا، لـە رووەکانـی مـاددی و مەعنەوییـەوە پاداشـت دەکرێـن.

لەدەستدانی ئەندامێتی:

ماددەی (١٠):

ئەندام، ئەندامێتی لە دەست دەدات بەهۆی:

یەکـەم: ناپاکـی (سیاسـی، نیشـتمانی، نەتەوەیـی و حیزبــی).

دووەم: کار بـۆ پارتەکانـی تـر بـکات، یـان لـە کاتـی

هەڵبژاردنــە گشــتییەکاندا دژ بــە پاڵێوراوانــی یەکێتــی کار بــکات.

سێیەم: دەرکردن یان وازهێنان.

چوارەم: لــە دەســتدانی هــەر یەکێــک لــە مەرجەکانــی ئەندامێتــی، کــە لــە مــاددەی (٧) دا هاتــووە.

سزادان:

ماددەی (١١):

یەکەم: جۆرەکانــی ســزاکان بریتیــن لــە: سەرنجڕاکێشــان، ئاگادارکردنــەوە، هەڵپەســاردن، داگرتنــی پلــەی حیزبــی و دەرکــردن.

دووەم: هــەر ئەندامێــک لەجێبەجێکردنــی ئەرکەکانــی سەرشــانیدا کەمتەرخەمــی نوانــد، یــان دەســتەگەری و گێرەشــێوێنی ئەنجامــدا، یــان گوفتــار و کــرداری بــووە مایەی تێکدانــی پەیوەندییەکانــی نێــوان (ی.ن.ک) و جەماوەرەکەی یــان حیــزب و لایەنەکانــی تــر یــان بەرژەوەندییەکانــی گــەل و نیشــتمانی خســتە مەترســییەوە. بــە ئەنــدازە و جــۆری کەمتەرخەمــی و ســەرپێچیەکەی، بــەم شــێوەیەی خــوارەوە

سـزا دەدرێـت:

١.سەرنجڕاکێشـان: سـزایەکە بـە نوسراوێکـی فەرمـی لەلایـەن ئۆرگانی سـەرووتر ئاراسـتەی ئەندامی سـەرپێچیکار دەکرێـت، تیایـدا سـەرنجی بـۆ سـەرپێچییەکە رادەکێشرێـت و هـۆکاری سزاکەشـی تیـادا روندەکرێتـەوە.

٢.ئاگادارکردنـەوە: سـزاکە بـە نوسراوێکـی فەرمـی ئاراسـتەی ئەندامـی سـەرپێچیکار دەکرێـت، تیایـدا جـۆری سـەرپێچییەکەی رووندەکرێتـەوە و هـۆکاری سزاکەشـی دیاریدەکرێـت. ئۆرگانەکـەی دەتوانێـت بەپێـی رێکارەکانـی ئـەم بڕگەیـە کارڕاییەکانـی سـزاکە جێبەجـێ بـکات.

٣.هەڵپەسـاردن: ئـەم سـزایە ئۆرگانـی پەیوەندیـدار دەریـدەکات بەپێـی ریزبەنـدی ئۆرگانیـی بـۆ مـاوەی:

ا- سێ مانگ.

ب- شەش مانگ.

ج- ساڵێک.

د- تا گۆنگرە.

هـەر ئەندامێکـی (ی.ن.ک) هـەر پلـەو پۆسـتێکی حیزبـی یـان بـە هـۆی (ی.ن.ک)ەوە پۆسـتی حوکمـی یـان پەرلەمانـی هەبێـت، ئەگـەر راسـتەوخۆ خـۆی یـان

پێگەکـەی بـۆ توندوتیـژی بەرامبـەر ژنـان بـەکار بهێنێـت دوای سـەلماندن و خسـتنەروی بەڵگـەکان ئـەم سـزای هەڵپەسـاردنەی بەسـەردا جێبەجێدەکرێـت.

٤.پلەداگرتـن: مەکتەبی سیاسـی لە کاتـی بەردەوامبوونی ئەنـدام لـە ئەنجامدانـی پێشـێلکاریی تـر بـۆ زیاتـر لـە سێ (٣) جـار، یـان ئـەو پێشـێلکارییانەی بەهۆیـەوە سـزادراوە، واتــە ئاگاداركردنــەوە، سەرنجڕاكێشــان و هەڵپەســاردنی وەرگرتبێـت، بەپێـی قەبـارەی پێشـێلکارییەکەی، پلەکـەی دادەگرێـت.

٥.دەرکــردن: ئەنــدام لەهــەر پلەیەکــی حیزبــی و ڕێکخراوەییــدا بێــت لەبــەر ئــەم هۆکارانــەی خــوارەوە دەردەکرێــت:

أ.کار بــکات دژ بــە بەرژەوەندییــە باڵاکانــی گــەل و نیشــتمان.

ب.کار دژ بــە سیاســەتی (ی.ن.ک) بــکات و هەوڵــی تێکدانــی ریزەکانــی بــدات.

ج.پێگــە حزبییەکــەی بــۆ بەرژەوەندیــی خــۆی بە کا ر بهێنێــت .

د.بەرژەوەندیــی تایبەتــی خــۆی بخاتــە ســەرووی

بەرژەوەندییەکانــی(ی.ن.ک)ەوە.

ه.نهێنییەکانـی (ی.ن.ک) لە سۆشـیال میدیـاو کەناڵەکانی ڕاگەیانـدن و هەرشـوێنێکی تـردا بدرکێنێـت کـە زیـان بـە بەرژەوەندییـە باڵاکانـی (ی.ن.ک) بگەیەنێـت.

و.کار دژ بـە پاڵێـوراوان و بەرنامـەی (ی.ن.ک) لـە کاتـی هەڵمەتەکانـی هەڵبژاردنـدا بـکات.

ز.هــەر ئەندامێــک لەهــەر پلەیەکـدا بێـت تاوانێکـی بـە ئەنقەسـت یـان ئابڕوبـەر بـە شـەرەفی ئەنجامدابێـت و بەهۆیـەوە لـە دادگایەکـی تایبەتمەنـد بڕیارێکـی حوکمـی کۆتایـی دەرهـەق دەرکرابێـت.

سێیەم: هـەر ئەندامێـک پلەیەکـی حیزبـی هەبووبێـت و فەرمانـی دەرکردنـی بـۆ دەرچووبێـت، دوای وەرگرتنەوەی بــە ئەنــدام، دەبێــت ســەرجەم پلەکانــی ڕێکخســتن لــە ســەرەتاوە ببڕێتــەوە.

چـوارەم: ســەرجەم ئــەو ســزایانەی لــەم ماددەیــەدا ئاماژەیــان پێــدراوە هەمــوو ئۆرگانــەکان دەگرنــەوە و بەپێــی ڕیزبەنــدی ئۆرگانــی لیژنــەی لێکۆڵینەوەیــان بــۆ پێکدەهێنرێــت.

پێنجـەم: بەڕێسـایەك کـە لەلایـەن ناوەنـدی کاروبـاری

یاســاییەوە ئامــادە دەکرێــت و ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی پەســەندی دەکات، رێکارەکانــی رێکخســتنی ئــەم مادەیــە دەستنیشــان دەکرێت.

ماددەی (١٢):

ســکاڵاکار دوای(٤٨) کاتژمێــر لــە دەرچونــی بڕیــاری سـزادان مافـی تانەلێدانـی سـتەمداری لەبـەردەم ناوەنـدی کاروبــاری یاســاییدا هەیــە و دوای پێدانــی پاســاوە یاســاییەکان لەلایــەن ناوەنــدی کاروبــاری یاســاییەوە. بڕیارەکــە یەکلادەکرێتــەوە.

بەشی سێیەم:

کۆنگرە، کۆنگرەی نائاسایی، پلینیۆم، دیداری گشتی

ماددەی (١٣):

کۆنگــرە باڵاتریــن دەســەڵاتە، هەمــوو چــوار ســاڵ جارێـك دەبەسـترێت. نابێـت مـاوەی نێـوان دوو کۆنگـرە لـە چــوار (٤) ســاڵ زیاتــر تێپــەڕ بــکات.

ماددەی (١٤):

لــە هیــچ بارێکــدا، کــۆی گشــتی ئەندامانــی کۆنگــرە نابێــت لــە (٦٠٠) شــەش ســەد ئەنــدام تێپــەڕ بــکات.

ئەندامانی کۆنگرە پێکدێن لە:

یەکەم: ئەندامانی دەستەی دامەزرێنەر.

دووەم: پێشــمەرگەکانی ســاڵی (١٩٧٦)، ئەوانــەی تــا

ئێستا بەردەوامن لەخەبات لەنێو ریزەکانی یەکێتیدا.

سێیەم: ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی، ئەندامانی ئەنجومەنی پاراستنی بەرژەوەندییە باڵاکانی یەکێتی و ئەندامانی ئەنجومەنی پشتیوانی.

چوارەم: جگە لە برگەکانی (یەکەم، دووەم، سێیەم) تەواوی ئەندامانی کۆنگرە بە هەڵبژاردن دەبن، کۆمسیۆنی باڵای ئامادەکاری کۆنگرە بەرکەوتەی ئەندامانی کۆنگرە لەسنوری مەکتەبەکان و ئۆرگانەکانی تر دیاری دەکات و پاش رەزامەندی سەرۆکی یەکێتی، مەکتەبی سیاسی پەسەندی دەکات.

پێنجەم: سەرۆکی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان بۆ راگرتنی هاوسەنگی بەشداری پێکهاتەکان و گەنجان و ژنان و سەرجەم چین و توێژە جیاوازەکان دەسەڵاتی دانانی سەد (١٠٠) هەڤاڵی وەك ئەندامی کۆنگرە دەبێت.

ماددەی (١٥):

یەکەم: کۆمسیۆنێك بەناوی کۆمسیۆنی باڵای ئامادەکاری کۆنگرە بە بریاری سەرۆکی یەکێتی لەسەر بنەمای پەیرەوی ناوخۆ پێکدەهێندرێت.

دووەم: سـەرۆکی یەکێتیـی نیشـتمانیی کوردسـتان پـاش ڕەزامەنــدی مەکتەبــی سیاســی، ڕۆژی بەســتنی کۆنگــرە دیاریــدەکات.

سێیەم: ســێ (٣) مانــگ پێــش کۆنگــرە، کۆمســیۆنی بــاڵای ئامــادەکار بــە ئەندامێتــی مەکتەبــی هەڵبــژاردن و مەکتەبــی ڕێکخســتن و ناوەنــدی کاروبــاری یاســایی و مەڵبەنــدی دیراســاتی گشــتی و لایەنــی پەیوەندیــدار ڕێـژەو ڕێـکار و سـەرجەم ئامادەکارییـەکان و میکانیزمەکانی پەیوەســت بــە کۆنگــرە ئامــادە دەکات و لەلایــەن مەکتەبــی سیاســییەوە پــاش ڕەزامەنــدی ســەرۆکی یەکێتــی، پەســەند دەکرێــت.

چوارەم: کۆنگـرە بـە ئامادەبوونــی (٣/٢)ی ئەندامانــی ڕەوایــی بەســتن وەردەگرێــت.

ماددەی (١٦):

یەکەم: کۆمسـیۆنی بـاڵای ئامـادەکاری کۆنگـرە تۆمـاری سـەرەتایی ئەندامانــی کۆنگـرە ئامـادە دەکات.

دووەم: دوای بڵاوبونـەوەی تۆمـاری سـەرەتایی ئەندامانی کۆنگــرە، هــەر ئەندامێکــی (ی.ن.ك) تانــەی لەتۆمــاری

سـەرەتایی ئەندامانـی کۆنگـرە هەبـوو، لـە مـاوەی (٣) ڕۆژدا پێشکەشـی دەکات.

سێیەم: تانـەکان ئاڕاسـتەی کۆمسـیۆنی بـاڵای کۆنگـرەو ناوەنـدی کاروبـاری یاسـایی یەکێتـی وەك ئەندامـی کۆمسـیۆنی بـاڵا دەکرێـن، کـە لە مـاوەی (٢) ڕۆژدا پێویسـتە بڕیاریـان لێبـدات و بڕیارەکـە یەکلاکـەرەوە دەبێـت.

ئەرک و دەسەڵاتەکانی کۆنگرە:

ماددەی (١٧):

یەکەم: ئەرک و دەسەڵاتەکانی کۆنگرە بریتین لە:

أ)هەڵبژاردنی سەرۆکی یەکێتی.

ب)هەڵبژاردنی ئەنجومەنی سەرکردایەتی.

ج)هەڵسـەنگاندن و پەسـندکردنی ڕاپۆرتـی گشـتی سـەرۆک و هەڵسـەنگاندنی سیاسـەتی (ی.ن.ك) لـە نێـوان دوو کۆنگـرەداو بڕیـاردان لەسـەر سیاسـەتی نـوێ بـۆ چەسـپاندنی ڕێبـازی (ی.ن.ك) و هەڵسـەنگاندنی سیاسـەتە پیادەکـراوەکان لـە هەرێمـی کوردسـتان و کۆمـاری عیراقـی

فیـدراڵ و جیهـان بـه زۆرینـه‌ی سـاده‌ی ده‌نگـی ئه‌ندامانـی ئاماده‌بــووان.

د)په‌ســندکردنی راپــۆرت و بڕیــاردان لــه کۆنگــره‌دا بــه زۆرینــه‌ی ســاده‌ی ده‌نگــی ئه‌ندامانــی ئاماده‌بــوو ده‌بێــت.

ه)تاوتوێکردنــی ئــه‌و پــرس و بابه‌تانــه‌ی، کــه کۆنگــره بــه پێویســتی ده‌زانێــت بڕیاریــان له‌ســه‌ر بدات.

و)راده‌ســـتکردنی ســـه‌رجه‌م به‌ڵگه‌نامـــه و تۆماره‌کانـــی کۆنگـره له‌لایـه‌ن لیژنـه‌ی سه‌رپه‌رشـتیاره‌وه بـۆ ئه‌نجومه‌نـی ســه‌رکردایه‌تیی هه‌ڵبژێــردراو.

دووه‌م: په‌سه‌ند کردنی په‌یڕه‌و پرۆگرام.

سێیه‌م: ده‌رکردنـــی راگه‌یاندنـــی کۆتایـــی کۆنگـــره لـــه لایـــه‌ن ئه‌نجومه‌نـــی ســـه‌رکردایه‌تی هه‌ڵبژێـــردراو.

کۆنگره‌ی نائاسایی:

مادده‌ی (١٨):

یه‌كه‌م: کۆنگـره‌ی نائاسـایی لـه‌و کاتـه‌دا ده‌به‌سـترێت، کـه قه‌یرانێـك، یـان رووداوێکـی گرنـگ دێتـه پێشـه‌وه، کـه کاریگه‌ری له‌سـه‌ر ئاینـده‌ی گه‌لـی کوردسـتان و (ی.ن.ک) هه‌بێـت.

دووەم: لەسـەر داوای سـەرۆك یـان (٤/٣) ی ئەندامانـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی، کۆنگـرەی نائاسـایی دەبەسـترێت.

سێیەم: کاتـی بەسـتنی کۆنگـرەی نائاسـایی لانیکـەم پێـش ١٥ رۆژ لـە بەسـتنی دیـاری دەکرێـت.

چوارەم: کۆنگـرەی نائاسـایی هەمـان دەسـەڵاتەکانی کۆنگـرەی ئاسـایی هەیـە.

پێنجەم: ئەندامانـی سـەرکردایەتی و ئەنجومەنـی پاراسـتنی بەرژەوەندییـە باڵاکانـی یەکێتـی و ئەندامانـی ئەنجومەنـی پشـتیوانی و بەرپرسـی مەکتـەب و مەڵبەنـدەکان و ئەنـدام مەکتەبـەکان و جێگرانـی مەڵبەنـد دەبنـەوە ئەندامـی کۆنگـرەی نائاسـایی.

پلینیوم:

ماددەی (١٩):

یەکەم: لەسـەر داوای سـەرۆك یـان بـە بڕیـاری (٣/٢)ی ئەندامانـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی پلینیۆم دەبەسـترێت.

دووەم: بەشـدارانی پلینیـۆم پێکدێـن لـە دەسـتەی

دامەزرێنــەر، پێشــمەرگەکانی (١٩٧٦)، ئەندامانــی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی، ئەندامانــی ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی، ئەندامانــی ئەنجومەنــی پشــتیوانی، ئەندامانــی مەکتــەب، جێگرانــی مەڵبەنــد و ســکرتێری ڕێکخراوەکانــی (خوێنــدکاران، لاوان، ژنــان).

سێیەم: ئەرکەکانی پلینیۆم:

أ)پێداچونەوە بە کاروبارەکانی (ی.ن.ک)دا.

ب)وەرگرتنی بیروڕای زۆربەی ئەندامان.

ج)دەتوانێــت (٤/١)ی ئەندامانــی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی بگۆڕێــت بەپێــی ئــەو ڕێکارانــەی لــە نــاو پلینیــۆم پەســەند دەکرێــن.

چـوارەم: لەکاتــی نەبەســتنی کۆنگــرە لەبــەر هــەر هۆکارێــک بێــت، پلینیــۆم تەنهــا بــۆ (١) یــەك جــار دەتوانێـت وادەی بەسـتنی کۆنگـرە دوابخـات و کۆمسـیۆنی بـاڵای ئامـادەکاری کۆنگـرە پێـک دەهێنێـت و تێیـدا کاتـی کۆنگــرەی داهاتــوو دیاریــدەکات.

دیداری گشتی یەکێتی:

ماددەی (٢٠):

یەکەم: یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان، هەموو ساڵێک بە مەبەستی هەڵسەنگاندن و ئاراستەکردن دیداری گشتی ئەنجام دەدات، کە مەکتەبی سکرتارییەتی سەرۆك مام جەلال ڕێکیدەخات. ئەم دیدارە و دەرئەنجامەکانی تەواوکەری کارەکانی کۆنگرەی یەکێتییە.

دووەم: ئامانجی ئەم دیدارە بریتیە لە دارشتن و هەڵسەنگاندنی هێڵە گشتییەکانی ستراتیج و بەرنامەی کاری سیاسی (ی.ن.ک) و سەرجەم مەکتەب و دامودەزگاکانی و خستنەروی پرۆژەو پێشنیازەکان بەمەبەستی بەرجەستەکردنیان بەشێوەیەکی کردەیی لە لایەن ئەنجومەنی سەرکردایەتی و مەکتەبی سیاسی و سەرۆکەوە.

سێیەم: کارو چالاکی و پرۆژەی سەرجەم ئۆرگانەکان لەم دیدارەدا بە راپۆرتێک پێشکەش دەکرێت.

چوارەم: لیژنەیەکی مەکتەبی سکرتارییەتی سەرۆك

مـام جـەلال کات و شـوێن و بەشـداربوانی دیـداری گشـتی دیاریـدەکات.

پێنجـەم: پـاش تـەواو بونـی دیدارەکـەو پێشـکەش کردنـی ڕاپۆرتەکـەی بـۆ سـەرۆکی یەکێتـی و مەکتەبـی سیاسـی، مەکتەبـی سیاسـی لیژنەیـەك بـۆ هەڵسـەنگاندنی ڕاپـۆرت و ڕاسـپاردە و دەرئەنجامەکانـی پێکدێنێـت و بڕیـاری پێویسـتی دەربـارەی دەردەکات.

بەشی چوارەم:
سومبولی باڵای یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان

ماددەی (٢١):

وەك پێزانین بۆ ماندوبون و لە پێناوی بەرزڕاگرتنی ڕۆڵی سەروەری و مێژوویی هەردوو هەڤاڵ (کۆسرەت رەسوڵ عەلی) هەڤاڵ (هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد) وەك سومبولی باڵای یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان دەمێننەوە، کە لە ئێستاو رابوردووشدا کۆڵەکەی پتەوی خەبات و تێکۆشانی بزوتنەوەی رزگاریخوازی گەلی کوردستانن.

بەشی پێنجەم:
ئەنجومەنی سەرکردایەتی

ماددەی (٢٢):

یەکەم: ئەنجومەنی سەرکردایەتی پێکدێت لە (٦١) شەست و یەک هەڤاڵ (بە سەرۆکی یەکێتییەوە)، کە بە دەنگدانی ڕاستەوخۆی ئازاد و نهێنی هەڵدەبژێردرێن.

دووەم: هەڵبژاردنی ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی لەسەر بنچینەی کارامەیی و دڵسۆزی و چالاکی و شارەزایی، و بەرەچاوکردنی دابەشبوونی جوگرافیا بە گوێرەی مەرجە بڕیار لێدراوەکان دەبێت.

سێیەم: هەڵبژاردنی ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی لە کۆنگرە، لەسەر بنەمای لیستی داخراو دەبێت، ئەو لیستەی زۆرترین دەنگی بەدەستهێنا سەرجەم کورسییەکان

دەباتـەوە. ئەگـەر تەنهـا یـەك لیسـت هەبـوو بـە دەنگدانـی ئاشـکرا دەنگـی پێدەدرێـت.

چـوارەم: دوای کۆنگـرە سـەرۆکی یەکێتـی بانگهێشـتی ئەندامانــی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی دەکات بــۆ کۆبونــەوە.

پێنجـەم: لــە کاتــی بەتاڵبونــی شــوێنی ئەندامێکــی ســەرکردایەتی بەهــەر هۆیــەك بێــت، ســەرۆك دەتوانێــت ئەندامــی ســەرکردایەتی بــۆ شــوێنە بەتاڵەکــە دیــاری بــکات و لــە مەکتەبــی سیاســی پەســەند دەکرێــت.

شەشـەم: ژمارەیــەک کورســی ســەرکردایەتی بەپێــی پێویســت تەرخــان دەکرێــن بــۆ کەســایەتی سیاســی و حکومـی و حیزبـی، هەروەهـا بـۆ ئـەو کـەس و لایەنانـەی بەپێـی ڕێککەوتـن دێنـەوە و لـە نـاو یەکێتـی بەردەوامـی بــە خەباتیــان دەدەن. پــاش دیاریکردنــی کەســەکان و ڕەزامەنــدی ســەرۆك، مەکتەبــی سیاســی پەســەندی دەکات.

مەرجەکانی ئەندامێتی ئەنجومەنی سەرکردایەتی:

ماددەی (٢٣):

مەرجەکانی ئەندامێتی بریتین لە:

یەکەم: تەمەنی لە (٣٠) سی ساڵ کەمتر نەبێت.

دووەم: لە ئاستێکی هۆشیاری و سیاسی باشدا بێت.

سێیەم: لانیکەم (١٠) ساڵ کاری لە ئۆرگانەکاندا کردبێت.

چوارەم: پلەی ڕێکخراوەیی لە کارگێڕی مەڵبەند و هاوتاکانی کەمتر نەبێت.

پێنجەم: لانیکەم دەرچووی ئامادەیی بێت، جگە لە پێشمەرگە دانەبڕاوەکان، کەم ئەندامانی سەنگەر، ڕێکخستنە دێرینەکان و زیندانیانی سیاسی.

شەشەم: پەرلەمانتارو وەزیر و بریکاری وەزیر لە کۆنگرە مافی خۆکاندیکردنیان بۆ ئەندامێتی ئەنجومەنی سەرکردایەتی نیە.

حەوتەم: مەرجەکانی تری ئەندامێتی تێدابێت، کە لە ماددەی (٧)ی ئەم پەیڕەوەدا هاتوون.

ئەرک و دەسەڵاتەکانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی:

ماددەی (٢٤):

یەکەم: ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی ئـەم دەسـەڵاتانەی خـوارەوەی هەیـە:

١.بەرزتریـن دەسـەڵاتە لـە نێـوان دوو کۆنگـرە و سـەرچاوەی بڕیـارە لـە پرسـە گرنـگ و چارەنوسسـازەکاندا.

٢.بەرپرسە لە بەدواداچوونی بڕیارو راسپاردەکانی کۆنگرە.

٣.دارِشـتنی سیاسـەتی گشـتی (ی.ن.ک) لەسـەر ئاسـتی ناوخۆیـی و دەرەکـی.

دووەم: دانیشتنەکانی ئەنجومەن:

١-رێـژەی یاسـایی دانیشـتنەکانی ئەنجومـەن بـە ئامادەبونـی (٥٠٪+١)ی ئەندامانـی ئەنجومـەن دەبێـت.

٢-ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی هـەر (٦٠) رۆژ جارێـک کۆبونـەوەی ئاسـایی ئەنجـام دەدات.

٣-لەسـەر داوای سـەرۆك یـان (٢١) ئەندامـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی بـۆ هـەر پرسـێکی لـە نـاکاو و چارەنوسسـاز کۆبونـەوەی نائاسـایی ئەنجـام دەدرێـت.

سێیەم: پەیـڕەوی کاری ناوخۆیـی بـۆ خـۆی دادەنێـت، بەمەرجێـك ناکـۆک نەبێـت لەگـەڵ ئـەم پەیـڕەوەدا.

چـوارەم: ئـەو ڕێککەوتنـە گرنگانـەی پەیوەندییـان بـە پرسـە چارەنوسسـازەکان و بەرژەوەنـدی بـاڵای (ی.ن.ك) و هاوپەیمانێتـی هەڵبژاردنـەوە هەیـە، پـاش پەسـندکردنیان لەلایـەن (٣/٢)ی ئەندامانـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتیەوە، سـەرۆک واژۆیـان دەکات.

پێنجەم: دەسـت لەکارکێشـانەوەی سـەرۆک بـە زۆرینـەی (٣\٢)ی دەنگـی ئەندامانـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی پەسـند دەکرێـت.

شەشەم: لەئەگـەری دەسـت لەکارکێشـانەوەی سـەرۆک، مەکتەبـی سیاسـی لەنێـو ئەندامانـی خـۆی بەشـێوەیەکی کاتـی سـەرۆکێك بـۆ یەکێتـی دیاریـدەکات.

ماددەی (٢٥):

هـەر ئەندامێکـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی لەچوارچێوەی پەیـڕەوی کاری ئەنجومەنـدا ئـازادی تـەواوی ڕادەربڕینـی هەیە، لـە سـۆنگەی راو بۆچوونەکانییـەوە هیـچ لێپرسراویەتیەکـی لـە نـاو کۆبونـەوەی ئەنجومەنـدا ناکەوێتـە سـەر شـان.

بەشی شەشەم:
سەرۆك

مەرج و ئەرک و دەسەڵاتەکانی سەرۆک:

ماددەی (٢٦):

یەکـەم: سـەرۆک، ڕاگـری یەکدەنگـی و یەکڕیـزی یەکێتییـە و کاردەکات بـۆ پاراسـتن و جێبەجێکردنـی پەیـڕەوی ناوخـۆ و یەکڕیـزی و یـەک گوتـاری و یـەک هەڵوێسـتی سـەرجەم ئۆرگانـەکان، لـە نـاوەوەو دەرەوە و لـە بـەردەم دامـودەزگا حکومـی و یاساییەکاندا نوێنەرایەتی (ی.ن.ک) دەکات.

دووەم: ئەندامـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتیە و لـە کۆنگـرە هەڵدەبژێردرێـت.

سێیەم: سـیمبولی یەکرێـزی و یەکگوتـاری یەکێتیـە لـە ناوخـۆو دەرەوەی یەکێتـی و بەرپرسـی یەکەمـە لـە پاراسـتن و بەهێزکـردن و گەشـەپێدانی یەکێتـی.

ماددەی (٢٧):

یەکەم: تەمەنی لە ٤٠ ساڵ کەمتر نەبێت.

دووەم: نـاو و ناوبانگـی باشـبێت و شـارەزابێت لـە بواری سیاسەتدا.

سێیەم: لانیکـەم (١٠) دە سـاڵ خەباتـی سیاسـی و ڕێکخراوەیـی لـە ریزەکانـی (ی.ن.ک)دا بـێ دابـڕان هەبێت.

چوارەم: بـە هیـچ تاوانێکـی ئابڕووبـەر بەشـەرەف حوکـم نەدرابـێ.

هەڵبژاردنی سەرۆک:

ماددەی (٢٨):

یەکـەم: سـەرۆکی یەکێتیـی نیشـتمانی کوردسـتان لـە کۆنگـرە هەڵدەبژێردرێـت. ئەگـەر لـە کۆنگـرە تەنهـا یـەك پاڵێـوراو بـۆ پۆسـتی سـەرۆك هەبـوو، ئـەوکات بـە

دەنگدانــی ئاشــکرا هەڵدەبژێردرێــت.

دووەم: ئەگــەر دوو یــان زیاتــر لــە پاڵێوراوێــك بــۆ پۆســتی ســەرۆك هەبــوو ، بــە هەڵبژاردنــی نهێنــی و ئــازاد و بــە زۆرینــەی دەنگــەکان هەڵدەبژێردرێــت.

ماددەی (٢٩):

یەکــەم: لەکاتــی ئامادەنەبونــی ســەرۆك، هەڤاڵێکــی ئەندامــی مەکتەبــی سیاســی بــۆ راپەڕاندنــی کارەکان رادەســپێردرێت.

دووەم: لەکاتــی پێشکەشــکردنی دەستلەکارکێشــانەوەی ســەرۆک، بەدەنگــی زۆرینــەی(٣\٢)ی ئەندامانــی ئەنجومەن پەســند دەکرێــت.

سێیەم: بــۆ جێبەجێکردنــی خاڵــی (دووەم) لــەم ماددەیە یــان (دروســت بوونــی بۆشــایی) لــە پۆســتی ســەرۆک لەبــەر هــەر هۆیــەک بێــت، مەکتەبــی سیاســی لــە مــاوەی (٦٠) ڕۆژ دا ســەرۆکێکی تــر بــە کاتیــی بــۆ مــاوەی (٣-٦) مانــگ هەڵدەبژێرێــت.

چــوارەم: ئەگــەر لــە مــاوەی دیاریکــراوی بڕگــەی ســێیەمدا نەتوانــرا ســەرۆکێکی کاتیــی دیــاری بکرێــت،

کۆنگــرەی نائاســایی بــۆ چارەســەرکردنی پرســی ســەرۆك دەبەســترێت.

ئەرک و دەسەڵاتەکانی سەرۆک:

ماددەی (٣٠):

یەکـەم: بەرپرســە لــە دارِشــتن و جێبەجێکردنــی بڕیــار و سیاســەتەکانی (ی.ن.ک) بەهەماهەنگــی لەگــەڵ مەکتەبــی سیاســی.

دووەم: ســەرۆکایەتی کۆبوونەوەکانــی مەکتەبــی سیاســی دەکات، لەکاتــی وەک یەکیــی دەنگەکانــدا دەنگــی ســەرۆک یەکلاکــەرەوە دەبێــت.

سـێیەم: بەرپرســە لەسەرپەرشــتی کردنــی کاروبــاری دارایــی و پەیوەندییــەکان و هــەر کاروبارێکــی تــر کــە بچێتــە چوارچێــوەی دەســەڵاتەکانی.

چوارەم: لەکــۆڕ و کۆبوونەوەکانــی (ی.ن.ک) لــە نــاوەوە و دەرەوە وڵات نوێنەرایەتــی یەکێتــی دەکات.

پێنجەم: هەماهەنگــی لەنێــوان ئەنجومەنی ســەرکردایەتی و ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی (ی.ن.ک) و

ئەنجومەنــی پشــتیوانی دەکات.

شەشەم: ڕێکەوتنــە سیاسـییەکان لـە دوای پەسـندکردنیان لەلایـەن ئەنجومەنـی سـەرکردایەتیەوە واژۆ دەکات.

حەوتەم: گشتاندن بۆ ڕێسا پەسندکراوەکان دەکات.

هەشتەم: ڕاپۆرتــی سیاســی و ڕێکخراوەیــی ئامــادە دەکات و لــە کۆنگــرە و دیــداری یەکێتیــدا پێشکەشــی دەکات.

نۆیەم: مەکتەبێـك بەنـاوی مەکتەبــی ســەرۆکی یەکێتــی دادەنرێــت، ئەرکــی ســەرەکی بەڕێوەبردنــی ســەرجەم کاروبــاری ســەرۆکایەتی یەکێتییــە لــە بــوارە جیاجیاکانــی پەیوەســت بــە ئەرکــی ســەرۆکی یەکێتــی. بــە پەیــڕەوی کار پێکهاتــەو بەشــەکانی دیاریدەکرێــت.

دەیەم: دامـەزراوە داراییـەکان (دامـەزراوەی خەرجییـەکان، داهــات، وردبینــی)، مەڵبەنــدی دیراســاتی گشــتیی، ناوەنــدی کاروبـاری یاسـایی لەگـەڵ سـەرجەم پەیوەندیـە کاریگەرییـەکانی بەغــداد و عــیراق بەگشــتی و هــەر پەیوەندییــەکی تــر کاریگـەری لەسـەر (ی.ن.ك) هەبێـت، ڕاسـتەوخۆ بەسـەرۆکەوە دەبەســترێنەوە.

یانزەیەم: لەنێـو ئەندامانــی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتیدا

وتەبێـژ دیاریـدەكات.

دوانزەیەم: فەرمانـی دامەزرانـدن لـە پۆسـت بـۆ ئەندامانـی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی و بەرپرســی یەکەمــی ســەرجەم دامــودەزگاو مەکتەبــەکان و بــۆردو بەشــە ســەرەکییەکانی مەکتەبـەکان و مەڵبەندەکانـی یەکێتـی دەردەکات.

سیانزەیەم: پارێــزەری ســامان و موڵــک و داهاتــی (ی.ن.ک) دەبێـت و نابێـت بـۆ بەرژەوەنـدی خـۆی یـان کەســوکارەکەی بەکاریــان بهێنێــت.

چواردەیــەم: ســەرۆك دەتوانێــت بەپێــی پێویســت نوسـینگەی تایبـەت بـە بـوارە جیاجیاکانـی وەك پێکهاتـەکان، کوردسـتانیانی تاراوگـە (دیاسـپۆڕا)، گەنجـان و ڕێکخراوەکانی تایبــەت بــە پێشــمەرگەو تێکۆشــەران (ڕێکخســتنە دێرینــەکان، زیندانیانــی سیاســی، کەمئەندامانــی ســەنگەر، پێشــمەرگە دێرینــەکان، پێشــمەرگە دێرینــە دانەبــڕاوەکان) یــان هــەر بوارێکـی تـر پێکبهێنێـت.

پانزەیــەم: ســەرۆک پارێــزەرو پابەنــدی پەیــڕەوی ناوخۆیــە، و بەرپرســیارە لەجێبەجــێ کردنــی.

شانزەیەم: هــەر ئــەرك و دەســەڵاتێکی تـر کـە لـەم پەیــڕەوەدا بــۆی دیــاری کرابێــت.

وتەبێژ:

ماددەی (٣١):

یەکـەم: لەلایـەن سـەرۆکەوە لەنێـو ئەندامانـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی دیـاری دەکرێـت، تەنهـا کاری وتەبێـژی دەبێـت و هیـچ ئەرکێکـی تـری نابێـت.

دووەم: قسـەکەری فەرمـی یەکێتییـە و گوزارشـت لـەڕای فەرمـی یەکێتـی دەکات.

سێیەم: پێویستە زیاتر لە زمانێک بزانێت.

بەشی حەوتەم:
مەکتەبی سیاسی

ماددەی (٣٢) پێناسە:

ئۆرگانێکی باڵای ئەنجومەنی سەرکردایەتییە و ناوەندی بڕیاردانی حیزبە لە سەرجەم بوارە جیاجیاکانی پەیوەست بە یەکێتی و هەرێمی کوردستان و عیراق و جیهان.

ماددەی (٣٣) پێکهاتە:

مەکتەبی سیاسی پێکدێت لە:

یەکەم: سەرۆک.

دووەم: دوانزە بۆ چواردە (١٢~١٤) ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی کە لەلایەن سەرۆکی

یەکێتییەوە پێشنیار دەکرێن و لە ئەنجومەنی سەرکردایەتی پەسەند دەکرێن.

ماددەی(٣٤):

جگە لە پۆستە سیادییەکان (کەسی یەکەمی یەکێتی لە پەرلەمان و حکومەت و سەرۆکایەتی کۆمارو هەرێم)، سەرجەم ئەندامانی مەکتەبی سیاسی پێویستە خۆیان تەرخان بکەن و (متفرغ)بن بۆ کاری مەکتەبی سیاسی و حیزبی و نابێت هیچ پۆستێکیان لە دەرەوەی حیزب هەبێت.

ئەرک و دەسەڵاتەکان:

ماددەی (٣٥):

یەکەم: بەپێی ئەجندای ئامادەکراوی کۆبونەوەکان، بڕیار لە مەسەلە گرنگە حیزبی و سیاسی و حکومیەکانی پەیوەست بە یەکێتی دەدات.

دووەم: لەکاتی دروست بوونی بۆشایی لە ئەندامانی مەکتەبی سیاسی، بەهەمان ئەو میکانیزمانەی بۆ

دانانیـــان دیـــاری کـــراوە، شـــوێنەکانیان پڕدەکرێتـــەوە.

سێیەم: بەرپرســـە لـــە جێبەجێکردنـــی بڕیـــارو ڕاســـپاردەکانی ئەنجومەنـــی ســـەرکردایەتی و ســـەرۆک.

چوارەم: بەرپرسـە لـە داڕشـتن و جێبەجێکردنـی پـلان و بەرنامـەی هەڵمەتەکانـی هەڵبژاردنـە گشـتییەکان.

پێنجەم: داڕشـــتنی بودجـــەی ســـاڵانەی ئـــۆرگان و دامودەزگاکانـــی (ی.ن.ک) دوای پێشـــنیازکردنی لەلایـــەن دامـــەزراوەی خەرجییەکانـــی یەکێتیـــی نیشـــتمانییەوە، لەلایـــەن ســـەرۆکی یەکێتییـــەوە پەســـەند دەکرێـــت.

شەشەم: جگـــە لـــە دەســـەڵاتەکانی ئـــەم ماددەیـــە، مەکتەبـــی سیاســـی ئـــەو دەســـەڵاتانەی تـــر بەڕێوەدەبـــات، کـــە لـــەم پەیـــڕەوەدا پێیـــدراون.

حەوتەم:

١.لـە مانگێکـدا لانیکـەم دووجـار کۆبونـەوەی ئاسـایی خـۆی ئەنجـام دەدات.

٢.کۆبونـــەوەی نائاســـایی لەســـەر داوای ســـەرۆک یـــان نیـــوەی ئەندامانـــی مەکتەبـــی سیاســـی ئەنجـــام دەدرێـــت.

هەشتەم: ســـکرتاریەتێک بـــۆ بەڕێوەبردنـــی کارەکانـــی مەکتەبـــی سیاســـی پێکدەهێنرێـــت. ئـــەم ســـکرتاریەتە بـــە

هەماهەنگــی لەگــەڵ مەکتەبــی ســەرۆکی یەکێتــی ئەرکــی رێکخســتنی کات و ئەجنداکانــی کۆبونــەوەکان و بەدواداچــون بــۆ بڕیــارەکان و داواکان و رێکخســتنی کۆنــوس وبڕیارەکانــی مەکتەبــی سیاســی دەگرێتــە ئەســتۆ.

بەشی هەشتەم:

مەکتەبەکان

ماددەی (٣٦):

یەکـەم: بەمەبەسـتی ڕێکخسـتن و بەڕێوەبردنـی کارو ئەرکـە ناوخۆیـی و دەرەکییەکانـی یەکێتـی، پەیکـەری یەکێتـی بـۆ حـەوت مەکتـەب دابـەش دەکرێـت.

دووەم: هـەر یـەک لـە (ناوەنـدی کاروبـاری یاسـایی، مەڵبەنـدی دیراسـاتی گشـتی، مەکتەبـی سـەرۆک، دامەزراوە داراییـەکان) ڕاسـتەوخۆ بەسـتراونەتەوە بەسـەرۆکی یەکێتییـەوە، پێگـەو دەسـەڵاتی مەکتەبییـان هەیـە.

سێیەم: مەکتەبەکانی یەکێتی بریتین لە:

١- مەکتەبی سکرتارییەتی سەرۆك مام جەلال.

٢- مەکتەبی ڕێکخستن.

٣-مەکتەبی هەڵبژاردن.

٤- مەکتەبی ڕاگەیاندن و هۆشیاری.

٥-مەکتەبی ڕێکخراوە دیموکراتیەکان.

٦- مەکتەبی پەیوەندییەکان.

٧- مەکتەبی شەهیدان و تێکۆشەران.

ماددەی (٣٧):

یەکەم: ژمارەی ئەندامانی مەکتەب بەپێی پێویستی مەکتەبەکە دیاری دەکرێت، نابێت لەهیچ بارێکدا لە (٧) ئەندام تێپەڕ بکات.

دووەم: مەکتەبی سیاسی لەسەر دانانی لێپرسراوانی مەکتەبەکان، بەرپرسانی مەڵبەند و بۆردو بەشە سەرەکییەکان کە لەلایەن لێپرسراوی مەکتەبەکانیانەوە پێشنیار دەکرێن بۆ مەکتەبی سیاسی، ڕەزامەندی دەدات، پاشان لەلایەن سەرۆکەوە پەسەند دەکرێت.

سێیەم: لە کاتی وازهێنان یان لەکار دابرانی لێپرسراوو ئەندامی مەکتەبەکان بەبێ پاساوێکی ڕەوا بۆ زیاتر لە (٤٥) ڕۆژ، بەهەمان میکانیزمی دانانیان جێگەیان پڕ دەکرێتەوە.

مەکتەبی ڕێکخستن:

ماددەی (٣٨):

یەکەم: ئەرکی بەڕێوەبردنی کاروباری ڕێکخستن لە ناوەوەو دەرەوەی وڵات لە ئەستۆ دەگرێت.

دووەم: بەدەر لە حوکمەکانی بڕگەی (یەکەم) لە ماددەی (٣٧) لەم پەیڕەوە، بەهۆی تایبەتمەندی مەکتەبی ڕێکخستن و سروشتی کارو ئەرکەکانی، دەکرێت ژمارەیەک ئەندام مەکتەبی هەبێت کە لە (١١) یانزە ئەندام تێپەڕ نەکات.

ماددەی (٣٩):

مەکتەبی ڕێکخستن بە پێی پێویست مەڵبەند لە ناوچە جیاجیاکانی هەرێم و عیراق دەکاتەوە.

ماددەی (٤٠):

مەکتەبی ڕێکخستن لە کۆنفرانسی ڕێکخستنەوەی ئۆرگانەکانی خۆیدا، سنور و شێوازی کارو پەیکەرو

ئـەرک و دەسـەڵاتی ئۆرگانـە جیاوازەکانـی بەرەچاوکردنـی ناوەندەکانـی تۆمـاری دەنگـدەران دیاریـدەکات.

مەڵبەند:

ماددەی (٤١):

یەکـەم: باڵاتریـن ئۆرگانـی (ی.ن.ک)ە لـە سـنورێکی جوگرافـی دیاریکـراودا.

دووەم: ئەنجومەنـی مەڵبەنـد بەرزتریـن دەسـەڵاتە لـە مەڵبەنـددا و ئەرکـی جێبەجێکردنـی نەخشـەی گشـتی چالاکیەکانـی (ی.ن.ک)ی دەکەوێتـە ئەسـتۆ.

سێیەم: مەڵبەند (٣) سێ جێگری دەبێت.

چـوارەم: سـەرجەم پێکهاتەکانـی تـر مەڵبەنـدا و پلـەو ژمـارەکان بـە پەیـڕەوی کار لەلایـەن مەکتەبـەوە رێکدەخرێـت و لـە مەکتەبـی سیاسـی پەسـەند دەکرێـت.

مەکتەبی پەیوەندییەکان:

ماددەی (٤٢):

یەکـەم: بەرپرســە لەدروســتکردن و پتەوکردنــی پەیوەندییەکانــی (ی.ن.ک) لەگــەڵ پــارت و لایەنــە سیاســیەکان و ڕێکخــراوە ناوخۆیــی و نێودەوڵەتییــەکان، بەمەبەســتی لۆبیکــردن و بەهێزکردنــی پێگــەی (ی.ن.ک) لەســەر ئاســتی کوردســتان و عیــراق و دەرەوی وڵات.

دووەم: کەســانی پســپۆڕ لــە پەیوەندییــەکان و زمانــزان کار لــەم مەکتەبــەدا دەکــەن.

سێیەم: لە دوو بەش پێك دێت:

١. پەیوەندییە کوردستانییەکان.

٢. پەیوەندییەکانی دەرەوە.

چوارەم: بــە پەیــڕەوی کار پێکهاتــەو ژمــارەی ئەندامــان و ئەرکەکانیــان دیــاری دەکرێــت.

مەکتەبی راگەیاندن و هۆشیاری:

ماددەی (٤٣):

له دوو بۆرد پێکدێت:

یەکەم: راگەیاندن(راگەیاندن و سۆشیال میدیا).

١-(چاپەمەنی، پەخش، میدیای نوێ) دەگرێتەوە.

٢-بـۆردی راگەیانـدن چەتـری کۆکـەرەوەی کەناڵەجیاجیاکانـی ڕاگەیانـدن دەبێـت، کـە یەکێتـی پێداویسـتییە ماددییەکانیـان دەسـتەبەر دەکات.

٣-دانانـی ئەنـدام مەکتەبەکانـی لەسـەر بنەمـای پسـپۆڕی لـە بـواری کاری خۆیانـدا دەبێـت.

٤-کار بـۆ جێبەجێکردنـی سیاسـەتی راگەیاندنـی یەکێتـی لـە نـاوەوەو دەرەوە دەکات.

٥-دەسـەڵاتی دەرکردنـی رۆژنامـە و رۆژنامـەی ئەلکترۆنـی و گۆڤـار و کردنـەوەی کەناڵـی بینراو و بیسـتراوی لەنـاو هەرێـم و کۆمـاری عیراقـی فیـدراڵ و دەرەوەی وڵاتـدا هەیـە بەپێـی یاسـا.

دووەم: هۆشیاری:

١-پێکدێت لە:

أ-بەشی ئەرشیف و مێژوو.

ب-چالاکیە رۆشنبیری و هونەرییەکان.

٢- دانانی ئەندام مەکتەبەکانی بۆردی هۆشیاری لەسەر بنەمای پسپۆڕی و توانا و لێوەشاوەیی دەبێت.

مەکتەبی رێکخراوە دیموکراتیەکان:

ماددەی (٤٤):

یەکەم: لە دوو بەش پێکدێت:

١-جەماوەرییەکان.

٢-پیشەییەکان. کە تایبەتە بە پیشە جیاجیاکان.

دووەم: بەرپرسە لە دارشتنی سیاسەتی یەکێتی سەبارەت بە رێکخراوە جەماوەری، پیشەیی و حیزبییەکان.

سێیەم: پێویستە لەسەری بەشداری و رێنوێنی ئەو کارو چالاکیانە بکات کە خزمەت بە کۆمەڵگای مەدەنی

و (ی.ن.ک) دەکـەن.

چـوارەم: بەپەیـڕەوی کار پێکهاتـەی مەکتـەب و بـەش و سـێکتەرەکانی دیـاری دەکرێـت.

مەکتەبی شەهیدان و تێکۆشەران:

ماددەی(٤٥):

لە دوو بەشی سەرەکی پێك دێت:

١- شەهیدان و جینۆسایدو ئەنفال.

٢- تێکۆشەران.

ماددەی(٤٦):

بەپەیـڕەوی کار، کاروبـاری ناوخۆیـی و بەشـەکان و ئەرکەکانـی ڕێکدەخرێـن.

مەکتەبی هەڵبژاردنەکان:

ماددەی (٤٧):

پێکدێت لە:

یەکەم: لێپرسراوی مەکتەب، پێویستە شارەزای تەواوی لە بواری هەڵبژاردندا هەبێت.

دووەم: لە دو بەشی سەرەکی پێکدێت:

١-پەیوەندییە گشتییەکان.

٢- کارگێڕی و هەڵبژاردن.

سێیەم:

١ - بەپێی پێویست سەنتەرەکانی هەڵبژاردن لە ناوچەکانی تری کوردستان و عیراق دەکاتەوە.

٢-ڕێکخستنی هەیکەلی ئەندامانی مەکتەب و سەنتەرەکانی لەسەر بنەمای تواناو شارەزایی لە بواری هەڵبژاردن و تەکنەلۆژیای هەڵبژاردن دەبێت و بەشەکانی هاوشێوەی کۆمسیۆنی باڵای هەڵبژاردن دادەنرێت. لێپرسراوی بەشەکان لەلایەن لێپرسراوی مەکتەبی هەڵبژاردن پێشنیار دەکرێن و لەلایەن سەرۆکی یەکێتییەوە پەسەند دەکرێت.

چوارەم: ئەرکەکانی مەکتەبی هەڵبژاردن:

١-بەرنامە و پلانی هەڵبژاردنە گشتییەکان دادەڕێژێت و ئامادەیان دەکات بۆ پەسەندکردنیان لە مەکتەبی سیاسی، هەروەها سەرپەرشتی هەڵمەت و پرسەکانی هەڵبژاردنەکان دەکات.

٢-سەرپەرشتی هەڵبژاردنە ناوخۆییەکانی ئۆرگانەکان و ڕێکخراو و سەندیکاکانی (ی.ن.ک) دەکات.

دامەزراوە داراییەکان:

ماددەی (٤٨):

دارایی یەکێتی پێکدێت لەم دەستەو دامەزراوانەی خوارەوە:

یەکەم: دامەزراوەی داهات.

دووەم: دامەزراوەی خەرجییەکان.

سێیەم: دەستەی ووردبینی، کە دەستەیەکی سەربەخۆیە و تایبەتە بە ووردبینی کردنی هەردوو دامەزراوەی (داهات وخەرجیەکان)، لە پسپۆڕانی تایبەتی ئەم بوارە پێك دێت و راپۆرتەکانی راستەوخۆ بۆ سەرۆکی یەکێتی بەرز دەکاتەوە.

ماددەی (٤٩):

دامەزراوەی داهات:

یەکـەم: دەزگایەکـی تایبەتمەنـدە بـە کۆکردنـەوەی هەمـوو داهاتەکانـی (ی.ن.ك) لـە سـەرچاوە جیاوازەکانـی وەك ئابونـە، هاوکاری...هتـد.

دووەم: راسـتەوخۆ بـە سـەرۆکی یەکێتیـی نیشـتمانیی کوردسـتان دەبەسـترێتەوە.

سێیەم: سـەرۆکی دامەزراوەکـە لەلایـەن سـەرۆکی یەکێتییـەوە دادەنرێـت.

چوارەم: ئەرکـی سـەرۆکی دامەزراوەکـە دانانـی پلانـی سـاڵانەو جێبەجێکردنییەتـی، پـاش وەرگرتنـی رەزامەنـدی سـەرۆکی یەکێتـی.

ماددەی (٥٠):

دامەزراوەی خەرجییەکان:

یەکـەم: دەزگایەکـی تایبەتمەنـدە بەخەرجکردنـی بودجـەی بەڕێوەبـردن و بودجـەی پەرەپێـدان و هەمـوو خەرجییـەکان (ی.ن.ك).

دووەم: دامـەزراوەی خەرجییـەکان راسـتەوخۆ بەسـتراوەتەوە بـە سـەرۆکی یەکێتیـی نیشـتمانی کوردسـتانەوە.

سـێییەم: سـەرۆکی دامەزراوەکـە لەلایـەن سـەرۆکی یەکێتییـەوە دادەنرێـت و بەرپرسـە لـە دانانـی پەیکـەرو پەیـڕەوی کار بـۆ دامەزراوەکـەو لـە لایـەن سـەرۆکی یەکێتییـەوە پەسـەند دەکرێـت.

چـوارەم: سـەرۆکی دامەزراوەکـە هەڵدەسـتێت بـە دانانـی پلانـی سـاڵانەو جێبەجێکردنـی، پـاش وەرگرتنـی رەزامەنـدی سـەرۆکی یەکێتـی.

پێنجـەم: دانـان و لادانـی سـتافی ژمێریـاری سـەرجەم ئۆرگانەکانـی یەکێتـی بەرپرسـیارێتی دامـەزراوەی خه رجییه کا نــه .

ماددەی (٥١):

بـە پەیـڕەوی کار پەیکـەری ناوخۆیـی و شـێوازی کارکردنـی دەسـتەی وردبینـی دادەڕێژرێـت و لەلایـەن سـەرۆکی یەکێتییـەوە پەسـەند دەکرێـت.

مەکتەبی سکرتارییەتی سەرۆک مام جەلال:

ماددەی (٥٢):

یەکـەم: مەکتەبێکــی ســەرەکی یەکێتییــە، کار دەکات بــۆ بەزینــدوو هێشــتنەوەی کلتــوری سیاســی و حیزبــی و مێژوویــی و رۆشــنبیری ســەرۆك مــام جــەلال و پەرەپێدانــی ئــەم کلتــورە فراوانــە لــە ناوخــۆو دەرەوەی یەکێتــی و کوردســتان و عیــراق و جیهــان لــە ســەرجەم بوارەکانــی کۆمەڵــگادا.

دووەم: ســەرجەم کارەکانــی پێشــوی ســکرتارییەتی ســەرۆك مــام جــەلال رادەپەڕێنێــت.

سـێیەم: یەکێتــی ژنانــی کوردســتان بــە مەکتەبــی ســکرتاریەتی ســەرۆك مــام جــەلال دەبەســترێتەوە.

چـوارەم: بەشــی بۆنــەو رێورەســمەکان (پرۆتۆکــۆڵ)ی یەکێتــی بــە مەکتەبــی ســەرۆك مـام جـەلال دەبەسـترێتەوە.

پێنجـەم: بـۆردی وەرزشــی بــە مەکتەبــی ســکرتارییەتی ســەرۆك مـام جـەلال دەبەسـترێتەوەو لەگـەڵ پێکهاتەکـەی رێکدەخرێتــەوە.

شەشـەم: بـە پەيـڕەوی کار، کارەکانـی ناوخـۆی ڕێکدەخـات و لـە لایـەن سـەرۆکەوە پەسـەند دەکرێـت.

ناوەندی کاروباری یاسایی:

ماددەی (٥٣) پێناسە:

دامـەزراوەی سـەرەکی یاسـایی یەکێتییـە و داکۆکیـکارە لـە مافـی کادیرانـی یەکێتـی لـە سـەرجەم ئۆرگانـە ناوخۆییەکانـی حیـزب و دامـودەزگا یاسـاییەکانی دەرەوەی یەکێتیـی.

ماددەی (٥٤) پێکهاتە:

١- لێپرسراوێکـی دەبێـت کـە لەلایـەن سـەرۆکی یەکێتییـەوە دیـاری دەکرێـت.

٢-لـە پسـپۆڕان و ئەزمونگەرانـی بـواری یاسـایی پێکدێـت کـە پسـپۆڕییان لـەم بـوارەدا لـە ١٠ سـاڵی بـەردەوام کەمـتر نەبێـت.

ماددەی (٥٥):

ئەرکەکانی:

یەکـەم: بەرپرسـە لـە ئاراسـتەکردنی پارێـزەران و مافپەروەرانـی یەکێتیـی نیشـتمانیی کوردسـتان لـە سـەرجەم ئۆرگانەکانیـدا.

دووەم: بـۆ هەر پرسـێکی یاسـایی پەیوەندیـدار بەکاروباری حیـزب، نوێنەرایەتی یاسـایی سـەرجەم ئۆرگانەکانـی (ی.ن.ک) دەکات.

سـێیەم: بەدواداچـون بـۆ ئـەو کێشـە کۆمەڵایەتییانـەی هەڤاڵانـی یەکێتـی دەکات کـە ڕەهەنـدی یاسـاییان هەیـە و ڕاسـپاردەی یاسـایی بـۆ سـەرۆکی یەکێتـی دەربارەیـان بـەرز دەکاتـەوە.

چـوارەم: بەرپرسـە لـە شـیکردنەوەو ڕاڤەکردنـی مادەکانـی پەیـڕەوی ناوخـۆی یەکێتـی و دەرئەنجامـەکان بـۆ سـەرۆك و مەکتەبـی سیاسـی بـەرز دەکاتـەوە.

پێنجـەم: سـکاڵاو تانـەی هەڤاڵانـی یەکێتـی لەسـەرجەم ئۆرگانـە جیاجیاکانـی یەکێتـی سـەبارەت بـە پێشـێلکردنی پەیـڕەو وەردەگرێـت ، دوای بەدواداچونـی یاسـایی پێویسـت

دەرئەنجامەکان بۆ سەرۆکی یەکێتی بەرز دەکاتەوە.

شەشەم: دەتوانێت بە پێی پێویست چەند دەستەیەکی جیاجیا بۆ رێکخستنەوەی کارەکانی پێکبهێنێت .

حەوتەم: بە پەیڕەوی کار، کارە ناوخۆییەکانی بەپێی ئەم پەیڕەوە رێکدەخات، لەلایەن سەرۆکەوە پەسەند دەکرێت.

مەڵبەندی دیراساتی گشتی:

ماددەی (٥٦):

یەکەم: لێپرسراوێکی دەبێت کە لەلایەن سەرۆکی یەکێتییەوە دیاری دەکرێت.

دووەم: کاری سەرەکی پێشکەش کردنی توێژینەوەو پەیپەرو و پێشنیار و پلان و پڕۆژەیە لە مەسەلە جیاجیاکانی پەیوەست بە بەرژەوەندییە باڵاو ستراتیجییەکانی یەکێتی و هەرێمی کوردستان بۆ سەرۆکی یەکێتی و مەکتەبی سیاسی و ئەنجومەنی سەرکردایەتی.

سێیەم: توێژینـەوەی ئەکادیمیانـەو هەڵسـەنگاندن بـۆ ئـەو دەرفـەت و کێشـەو هەڕەشـانە دەکات کـە پەیوەسـتن بـە بەرژەوەنـدی بـاڵاو یەکریـزی ناوخـۆی یەکێتیـەوە و وەك پێشـنیار پێشکەشـی سـەرۆکیان دەکات.

چـوارەم: ئەرکـی پەرەپێدانـی توانـای کادیرەکانـی یەکێتیـی لـە سـەرجەم بـوارە حیزبـی و حکومـی و رێکخراوەییـەکان دەگرێتـە ئەسـتۆ.

پێنجـەم: بەسەرپەرشـتی سـەرۆکی یەکێتیـی نیشـتمانیی کوردسـتان هەڵدەسـێت بـە ئاراسـتەکردنی ئاکادیمسـتکارانی یەکێتـی و دروسـتکردنی پەیوەنـدی و هەماهەنگـی بەهێـز لەگـەڵ ئەکادیمیـان و ناوەندەکانـی خوێندنـی بـاڵاو سـەنتەرەکانی توێژینـەوەی زانسـتی لـە ناوخـۆ و دەرەوەی هەرێـم و کوردسـتان و عیـراق.

شەشـەم: سـتافی سـەرەکی مەڵبەنـد لـە ئەکادیمیسـتان و پسـپۆڕانی یەکێتـی پێـک دێـت کـە تایبەتـن بـە بـوارو ئەرکەکانـی مەڵبەنـدی دیراسـات.

حەوتـەم: پەیکـەرو بەشـەکانی بەگوێـرەی پەیـڕەوی کار رێکدەخـات و پێشکەشـی سـەرۆکی یەکێتـی دەکات بـۆ پەسـەندکردنی.

بەشی نۆیەم:

ئەنجومەنی پاراستنی بەرژەوەندییە باڵاکانی یەکێتی

ماددەی (٥٧): ئەنجومەنی پاراستنی بەرژەوەندییە باڵاکانی یەکێتی:

ئۆرگانێکی باڵای یەکێتییە. ئەرکی ڕێنماییکردنی ئەنجومەنی سەرکردایەتی و ئۆرگانەکانی ترە بۆ سەرجەم مەسەلە باڵاو سیاسی و ستراتیجییەکانی پەیوەست بە بەرژەوەندییەکانی یەکێتی.

ماددەی (٥٨):

یەکەم: ژمارەی ئەندامانی ئەنجومەنی پاراستنی بەرژەوەندییە باڵاکانی یەکێتی پێویستە لە (٩) هەڤاڵ کەمتر نەبێت.

دووەم: لێپرسراوێکـــی دەبێـــت کـــە لەلایـــەن ســـەرۆکی یەکێتیـــی نیشـــتمانیی کوردســـتانەوە دادەنرێـــت.

سێیەم: ســەرۆکی یەکێتـــی پـــاش کۆنگـــرە، بەراوێـــژ لەگـــەڵ لێپـــرسراوی ئەنجومـــەن، ئەندامانـــی ئەنجومەنـــی پاراســـتنی بەرژەوەندییـــە باڵاکانـــی یەکێتـــی دیاریـــدەکات.

چوارەم: لێپـــرسراو وئەندامانـــی ئەنجومـــەن نابێـــت تەمەنیـــان لـــە (٥٠) ســـاڵ کەمـــتر بێـــت.

پێنجەم: بودجەیەکـــی مانگانـــە و بـــارەگاو ســـتافی بەڕێوەبردنـــی خـــۆی دەبێـــت، لـــە چوارچێـــوەی سیاســـەتی دارایـــی یەکێتـــی، بودجـــە بـــۆ ئەنجومەنەکـــە دیـــاری دەکرێـــت.

ئەرک و دەسەڵات:

ماددەی (٥٩):

١. لێپـــرسراوی ئەنجومەنـــی پاراســـتنی بەرژەوەندییـــە باڵاکانـــی یەکێتـــی دەتوانێـــت پـــڕۆژەو پرســـەکانی پەیوەســـت بـــە بەرژەوەندییـــە باڵاکانـــی یەکێتیـــی نیشـــتمانیی کوردســـتان ئاراســـتەی ســـەرۆکی یەکێتـــی بـــکات.

٢. لــە کاتــی بوونــی بابەتــی هەســتیار و پەیوەســت بــە بەرژەوەنــدی بــاڵای یەکێتــی، بــە بڕیــاری ســەرۆك و بەراوێــژ لەگــەڵ لێپــرسراوی ئەنجومــەن، مەکتەبــی سیاســی و ئەنجومەنــی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی، لیژنەیەکــی هاوبــەش بــۆ تاوتوێکردنــی بابەتــەکان پێــك دەهێنرێــت.

٣. لێپــرسراوی ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی پــاش ڕەزامەنــدی ســەرۆك و ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی بــە زۆرینــەی دەنگــی ئەندامانــی ئەنجومــەن، دەتوانێــت هــەر بابەتێــك و پرســێك بخاتــە نێــو خشــتەی کاری کۆبوونەوەکانــی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتییەوە، دەتوانێــت نوێنەرێکــی ئەنجومەنەکــەی بنێرێــت بــۆ بەشــداریکردن لــە کۆبونەوەکــە بــۆ هەمــان بابــەت کــە داواکــراوە لەلایــەن ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتییــەوە.

٤. بــە ســوودوەرگرتن لــە ئەزمــوون و توانــای هەڤاڵانــی ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی و بەمەبەســتی بــەرەو پێشــبردنی سیاســەتی گشــتی تایبــەت بــە پەیوەندییــە گشــتییەکانی یەکێتــی، لێپــرسراوی

ئەنجومــەن دەتوانێــت دوای ڕەزامەنــدی ســەرۆکی یەکێتــی بەشــداری شــاندەکانی دانوســتاندن بــکات.

٥. لێپــرسراوی ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی ســەرنج و بۆچونەکانــی ئەنجومــەن ســەبارەت بــە دۆخــی دامەزراوەکانــی یەکێتــی بــە نــوسراوی فەرمــی یــان بەکۆبونــەوە ئاراســتەی ســەرۆکی حیــزب دەکات.

٦. ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی ڕۆڵــی لــە پاراســتنی تەبایــی و یەکخســتنی ڕیزەکانی یەکێتــی لەســەرجەم ئۆرگانەکانــی حیزبــدا دەبێــت.

٧. لــە کاتــی نەمانــی هــەر ئەندامێکــی ئەنجومەنــی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی بــە هــەر هۆیــەك بێــت، ســەرۆکی یەکێتــی بــە هەماهەنگــی لەگــەڵ لێپــرسراوی ئەنجومەنەکــە شــوێنەکەی پــڕ دەکاتــەوە.

٨. لــە کاتــی بوونــی بۆشــایی، هــەر ئەندامێکــی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی مافــی داواکردنــی گواســتنەوەی بــۆ ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی بــە ڕەزامەنــدی ســەرۆکی یەکێتیــی نیشــتمانیی کوردســتان و لێپــرسراوی ئەنجومەنەکــە هەیــە.

بەشی دەیەم:
ئەنجومەنی پشتیوانی یەکێتی

ماددەی (٦٠): ئەنجومەنی پشتیوانی یەکێتی

یەکەم: ئـەم ئەنجومەنـە لـە ئەندامانـی خولـی پێشـوی سـەرکردایەتی و تێکۆشـەران و گەنجانـی یەکێتـی دروسـت دەکرێـت، سـکرتێرو جێگرەکانـی ئەنجومەنەکـە و ئەندامەکانـی لـە لایـەن سـەرۆکەوە بەرەچـاو کردنـی جوگرافیـا، تایبەتمەنـدی و پسـپۆڕی دیـاری دەکرێـن، ژمارەیـان لـە (١٠٠) سـەد ئەنـدام تێپەرنـاکات.

دووەم: ئەرکـی ئـەم ئەنجومەنـە چاودێریکردنـی کاری مەکتەبەکانـی یەکێتـی دەبێـت، راسـتەوخۆ پەیوەنـدی بەسـەرۆکە دەبێـت و راپۆرتەکانـی بـۆ ئـەو بەرزدەکاتـەوە.

سێیەم: ئەندامانــی ئــەم ئەنجومەنــە هیــچ پۆســتێکیان لــە نێــو ئۆرگانەکانــی تــری یەکێتیــدا نابێــت.

چوارەم: ئەنجومەنەکــە پاڵپشــتی ســەرۆك و ســەرکردایەتی یەکێتــی دەبێــت لــە جێبەجێکردنــی سیاســەت و بڕیارەکانــی پەیوەســت بــە یەکێتییــەوە.

پێنجەم: ســەرۆك بــۆی هەیــە بەپێــی پێویســت ئــەرك و کاری حیزبــی جیــا جیــا بــە ئەندامانــی ئەنجومەنەکــە بســپێرێت.

شەشــەم: بەهــاوکاری ناوەنــدی کاروبــاری یاســایی پەیــڕەوی کار بــۆ بەڕێوەبردنــی کاری ڕۆژانــەو ناوخۆیــی خۆیــان دادەڕێــژن، پــاش ڕەزامەنــدی ســەرۆك، لــە مەکتەبــی سیاســی پەســەند دەکرێــت.

بەشی پانزەهەم:
حوکمە کۆتاییەکان

ماددەی (٦١):

پێویستە رێژەی ژنان لە کۆی گشتی هەر سێ (٣) ئەنجومەنەکەی (ی.ن.ك) لە (٢٥٪) کەمتر نەبێت. ئەمەش دوای پەسندکردنی ئەم پەیڕەوە جێبەجێ دەکرێت.

ماددەی (٦٢):

سەرجەم ئەندامانی (ی.ن.ک) لەو ئۆرگانانەی لە خوارەوە دیاریکراون فۆرمی بەرژەوەندییە داراییەکانی خۆیان پێشکەش بە ئۆرگانی پەیوەندیدار دەکەن:

١-ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی.

٢-ئەندامانی ئەنجومەنی پاراستنی بەرژەوەندییە

باڵاکانــی یەکێتــی.

٣-ئەندامانی ئەنجومەنی پشتیوانی یەکێتی.

ماددەی (٦٣):

دوای ماوەیـەک، کـە لـە (٦) مانـگ کەمتر نەبێـت و بەپێی پێویسـت بڕگەکانـی ئـەم پەیـڕەوە لەلایـەن لیژنـەی پسـپۆری پەیوەندیـداری یەکێتـی کـە سـەرۆک دیاریـدەکات، لەسـەر داوای سـەرۆکی یەکێتـی یـان (٣١) هەڤاڵـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی و بـە پەسـەندکردنی (٤\٣)ی دەنگـی ئەندامانـی ئەنجومەنـی سـەرکردایەتی، بـێ دەسـتکاریکردنی بنەمـا گشـتییەکان هەمـوار دەکرێتـەوە.

ماددەی (٦٤):

ئەندامانــی ئەنجومەنــی ســەرکردایەتی و ئەنجومەنــی پاراســتنی بەرژەوەندییــە باڵاکانــی یەکێتــی و ئەنجومەنــی پشــتیوانی و کادیرانــی پێشــکەوتوو، نابێــت دەســەڵاتی حیزبــی بــۆ هیــچ چالاکییەکــی بازرگانــی و ئابــووری بەشــێوەی تــاک یــان هاوبــەش، بــۆ خۆیــان یــان کەســی نزیکیــان بــەکار بهێنــن.

ماددەی (٦٥):

سـەرجەم مەکتـەب و ئۆرگانـەکان، لەلایـەن لیژنەیەکـی پسـپۆڕی ناوەنـدی کاروبـاری یاسـاییەوە پەیـڕەوی کاری خۆیـان ئامـادە دەکـەن و لەلایـەن سـەرۆکە پەسـەند دەکرێـن.

ماددەی (٦٦):

سـەرجەم ئەندامانـی ئۆرگانـەکان تەنهـا پابەنـدی ئـەم پەیـڕەوە دەبـن و کار بـۆ جێبەجێکردنـی دەکـەن.

ماددەی (٦٧):

ئـەم پەیـڕەوە لـە رۆژی پەسـەندکردنییەوە جێبەجـێ دەکرێـت.